

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2012 сыл
Ыам ыйын
19 күнэ
Субуота № 64-65
(10657)

1935 сыл алтынны 5
күнгүр төрүттэммитэ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

Ыһы-2012

Улуус үрдүнэн быйыл 1300 гектардаах бааһынаҕа бурдугу, 1271 гектарга сүөһү аһылыга буолар кулчураалары ыһар, 491

харайа сылдыбаллар. Бурдугу ыһар хаһаайыстыбалартан «Сухаһыт» б/х (сал. Н.Н. Сивцев) сийк саптарытын ыам ыйын 16-17 күннэригэр саҕалаахтаах. Атын да хаһаайыстыбалар ыһы үлэтин бу күннэртэн

таммыттар. Биһиги, олохтоох телевидение уонна улуус тыатын хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай агронома, ыам ыйын 15 күнгүр Бөгүнгэ сир үлэтинэн олохтоохтук дьарык-

ЫһЫ БЫДЬАҤЫКТААХ КҮННЭРЭ САҒАЛАҤНЫЛАР

гааҕа хортуппуйу, 170 ггааҕа оҕуруот аһын олордор соруқтаахпыт.

Улуус кылаабынай агронома С.Д. Новгородова иһитиннэрбитинэн, бары хаһаайыстыбалар хаһааммыт бурдуктары сиземэтин ыраастааһыны, хортуппуйдарын суортааһыны ыстан бүтэрбиттэр. Хаппыстала-рын уонна сабыылаах грунҕа олордор үүнээилэрин рас-садаларын үүнэрэн көрө-

саҕалаары сылдыбаллар.

Ыһынан дьарыгыгар хаһаайыстыбаларга сааскы ыһы үлэтин көбүлүүр сы-алтан (ГСМ, саппаас чаас бу-лунууга, үлэһиттэр үлэлиир усуллубуйаларын хааччыы-ыга, үлэ төлөбүрүгэр уо.д.а.), былырынгы ыспыт иэннэрин кээмэинэн көрөн, быйылгы ыһыга бэриллэхтэх субси-дия 68,4%-на эрдэ ытыллыбыт. Онон бары хаһаайыстыбалар быйылгы ыһыны кэмигэр, тэрээһиннээхтик ыһар кыах-

танар, улууспут биир бастын үлэлээх «Шмидт» дизен бааһынай хаһаайыстыбалаах Григорий Григорьевич Уваровскайга бара сырыттыбыт. Онно тийэн кини олордубут хаппыстатын рас-садатын, теплица үүнэрэн эрэр үүнээилэрин көрдүбүт-иһиттибит. Рассадалар тахсы-ыла үчүгэй эбит. Нам киинит-тэн 15 киһини кэпсэтэн аҕалан ыһахтаах хортуппуйун ба-рытын бэрийтэрэн бүтэттэрбит. Үлэлэпит дьонугар күн ахсын хамнастарын (нуорманы толор-букка) 400 мөһөбү төлөбүт. Григорий Григорьевич бэйэтин, Бөгүнгө хотугулуу арҕаа сыгар нүүлсүгүллэр бааһыналарын ыарахан диискэнэн ыһыга бэ-лэмнэн 2 тракторынан көбүтэ сылдыарын көрүстүбүт.

Бу хаһаайыстыба быйыл 15 гаалаах бааһынаҕа хортуп-пуйу, 7 гектарга хаппыста-ны, 1,5 гектарга моркуобу, 1,5 гектарга субөкүлэни ыһар былааннаах. «Ыһыны кэмигэр, хаачыстыбалаахтык ыһар кы-ахтаахпыт, алларааны, уу ылар, бааһыналартан уратыларга. Ыһар сиземэнэн толору хаач-чынан олордубут. Ааспыт сылга 1 гектартан ортотунан хаппы-станы 300 цн, моркуобу 80-ну, хортуппуйу 90 цн ылбыһпыт. Быйылгы да ыһыбытыттан онтон кыраны ылбарбыт хан-нык», — диэн Григорий Григо-рьевич эрэх-турах санаалааһын биллэрдэ.

Сагарбат буолуохха сатамат!

Почта түргэн тэтимнээх үлэтигэр бүтүн олох тутулуктаах. Ол иһин кини дойду социальнай-экономическай сайдыытыгар кырата суох орууллаах тэрилтэнэн аабыллар. Ол эрэри, миэстэтигэр олох-тоох почталар хайдах дьаһаналларыттан үлэ-хамнас көстөр. Кинилэр үлэлэригэр сыһыаннаах биһиэхэ ааҕаччыларбытыттан элбэх этии кириэр. Ордук почтальоннары үнсэн, хаһыат тиэрдиликтин боппу-руостарыгар этинэллэр. Ол аата почтальон үлэтинэн дьон астымат. Кинилэр, ааҕаччыларбыт, биһиэхэ эрэллээх доҕор, бастын сүбэһит буолаллар. Тоҕо диэтэр, ханнык баарар хаһыат ааҕаччыларбыттан быһаччы тутулуктаах. Онон ааҕаччы, хаһыат, почта — биэр ситим-нэр. Маннык тумус санаанан салайтаран «Арасыйа почтата» ФГУП Намнаабы отделеһитыгар тийэн көрбүшүтүн-истибиһитин, кэп-сэтибитин ааҕаччыга тириэрдэбит.

ААҒААЧЧЫНЫ ӨРӨ ТУТАН

КИИИ БЫСЫРБАТ ҮЛЭТЭ

Почта аан дойдуну кытта сибээһи баар суох сирбит. Оноуоха сүрүн ситимнээччи — почтальон. Кини хас биридди ыалга күннэтэ хаһыаты, сурунаалы, корреспонденцияны тириэрдэр аналлаах. Кыһыннары-сайыннары уот куйааска, мутук тостор тымныыга улахан, ыарахан ыһааһынаах суумканы сүкпүтүнэн сылдыар. Хамнастара кыра. Ол да буоллар, сүктэриллибит сурудаһарын толорон, хара сарсыардаттан киһэ хойукка диэри сүрүөхтэрэ-көтүөхтэрэ. Ол эрэри хаһыаттары, сурунааллары бириэмэтигэр тиэрдэ, син биэр кыаллыбат. Тоҕо? Бу ыһытыга почтальоннар хас да эпийэти биэр-дилэр, олордон саамай кылаабынай дара: маҕнайгытын — ыттар. Босхо, бэйдиэ сылдыар ыттары почтальон кырыктаах өстөөбүнэн ааҕар. Манна ыттаах дьон олохтоммут быраабыланы тутуспаттара сүрүн кыһалҕаны үскэтэр. Иккиһинэн, почта дьааһыга суох. Баар да буоллаҕына — дьэ ааныгар, оттон олбуорга ытырык ыт сүүрө сылдыар. Дьингэ, хаһаайттар почтальоннарга утары баран, анал-лаах дьааһыгы олбуор таһыгар илиэхтэрин наада эбит. Үсүһүнэн — куһаҥан суол. Уулуссалар, переулоктар сатыы киһи сылдыбат айылаах уунан туолан, бадараанынан көрөн сыталлар.

Онон киһи ыссырбат үлэлээхтэрэ көһүннэ. Маннык табыҕаа суох усуллубуйаны тулуйааччы аһыах эбит. Ол субу-субу уларыа турар почтальоннартан көстөр. Холубура, ыам ыйын саҕата Нам сэлэһинэтигэр 6 учаастактан 4 учаастак почтальона суох олодор этэ. Ким эрэ ыалдыбыт, ким эрэ ыкка ыгыттарбыт, хайалара эрэ дьы-сипилинэтэ мөлтөбүнэн уһуллубут. Маныаха почтальон сыралаах үлэтин биэр уратыта эпийэтинэскэ сытар. Онон кини халбаһаабат дьысипилинэтэ маҕнайгы миэстэҕэ туруохтаах. Хомойуох иһин, ол биһиэхэ кыаллыбыт. Арыгы иһэн борогуулаабыкка сэрэтии бэрил-лэр. Үлэһит тийбэтинэн, хараһарын быһа сымэн-хотун, хаалара сатыллар. Наһаалаатарына уһуллар. Кыайыгас-туругас эдэр дьон хамнаһа кыратыттан, үлэтэ ыараһыттан кэлбэттэр. Биитэр аһыах ый үлэлэт, тулуйбакка баран хааллар.

Онон билгитин почта таһыта биир-икки бэринилээх почтальон-нарга сүктэриллилэр, көмүскэ, дьоруойдарга тэҥнэнэн сылдыбаллар.

ДААДАР, НЭЛЭГЭР — КЫАЙТАРБАТ

Нам сэлэһинэтигэр 6 учаастак баар. Олордон саамай кыһалҕалааһарынан: почта дьааһыга аһыаһынан, ыттар элбэһинэн, ытырыгынан, суоллара куһаҥынан Даадар, Нэлэгэр буолаллар эбит. Манна баара-суоҕа биэр эрэ почтальон сылдыар. Кини чэпчэ-китэ суох үлэтин ити этилибит кыһалҕалар өссө уустугурдаллар. Соторутааһыта бу учаастак почтальона ыкка ыгыттардан уурайыт. Баайыга турар овчарка сыабын быһан түспүт. Онон ким даҕаны Даадары-Нэлэгэри ыһан баҕарбат буолбут. Санга кварталларга үгүс дьэ олбуордара, күрүөтэ-хаһаата суохтар. Биэр ыт үрдэ да, бары сүүрөн кэлэллэр. Бэйдиэ сылдыар ыттары нэһилиһинэ билиммэт.

БУРҮЙДҮҮР САТАММАТ

„Почтальонунан үлэҕэ ылыыга ирдэбил турар дуо?“ — маннык ыһытылаах почта начальнига В.С. Алексеевка тийдибит. Василий Семенович: „Ирдэбил баар. Түбэспиччэ киһини ылбаһыт. Ол гынан баран, кинилэр нэдиэлэҕэ 6 күн үлэлиллэр. Биэр эрэ күн өрүүллэр. Сарсыарда 9 чаастан үлэлэрин чаһа саҕаланар. Үлэлэрэ олус элбэх. Ыарахан. Хамнастара кыра. Онон үгүс киһи тулуйбат. Аны пенсия таһар туспа почтальоннардаахпыт. Атыттарга итээл суох. Дьингэ, 8 киһи бары пенсия тарбаталлар буоллар, учаастактара аччаан үлэлэрэ чэпчэ этэ. Дьарыктаах буолуу киһи нөҕүө үс киһи кэлэ сылдыбыта. Үлэҕэ үөрөнөн үс күн сылдыахтааһарын тулуйбатахтара, баара-суоҕа күн аһа үлэлэт аккаастаммытара.“

Хаһыат кэмигэр тиэрдиликтэ дириллэр. Кырдык, ол баар. Арды-гар хаһыаттар иһэ суох кэлэллэр. Ону биһиги нөҕүө күнүгэр толорон баран тиэрдэбит. Маннык түбэлтэлэр наһаа элбэхтэр. Сорох хаһыаттар олох да хойутаан кэлэллэр. Онон аһардаһыты почтальоннары буруй-дуур сатамат.“

ТҮМҮК ОННУГАР

Мантан көстөрүнөн, почта тиэрдиликтигэр ахтыллыбыт ситиммит быстан эрэрэ билинэ. Дьингэ, ааҕаччы, хаһыат уонна почта биэр ситимнээх буоллаһытына, тугу барытын кыайахпытын сөп этэ. Оттон эһиги, ааҕаччылар, бу балаһыанһаны хайдах сыаналыыгыт?

Л. УВАРОВСКАЯ

Халаан-2012

Өрүспүт быйыл эрдэ эһиннэ. Ол курдук, Алдан көмүөл мууһун ыам ыйын 10 күнүгэр Өлүнөҕэ аспыта.

Ыам ыйын 17 күнэ. Батамай-тан үөһэ уонна аллара харыы үөскээн үһүс күнүн төлө бар-бакка турар. Уу таһыма манна 1003 см (ыксаллаах таһым 1140 см). Бу күн Алдан анһан күнүс 12.00 ч. Сангаар анһынан муус хамсаабыт. Охотскай перевоз — Батамай учаастагар муус халҕаһалы устар.

Өлүнө өрүскэ бу ый 14-15 күннэригэр Кыыллаах арыттан үөһэ 5 биэрэстэлээх сиргэ муус харыта үөскээбитин түмүгэр, Өлүөхүмэ 1 Нөрүктээйитигэр

Быһылаан

Ыам ыйын 13 күнүгэр киһэ 18 ч. саҕана Дьокуускай — Нам трасса 76-с км «Тойота-Виста» массына суоппара итирик ту-руктаах айанны сылдьан ута-

ры суолга тахсан «SSANG YONG ISTANA» микроавтобуһу кытта харсыыт. Бу суол быһылаанын түмүгэр микро-автобус 3 пассажира эчэйи ылан балыһаҕа киридилэр. «ISTANA» суоппара пасса-жирдары тийэргэ көнүлө суох айанны сылдыбыт. Онтон пассажирдар куттала суох буолуу курун бааммак-ка олоруттар.

О.А. ПАВЛОВА,
ГАИ пропагандаҕа
инспектора

КУТТАЛ БААР

Никольскайы уу ыла 60 см хаалбыт.

Эһэлээххэ, Баакычча уча-стагар муус харар куттала баар. Онон Партизанҕа көһөрүү үлэ күөскэ ыгыллыһан наада.

ЫБМ РФ Саха сиринээҕи кылаабынай управлениетын начальнига, генерал-майор А.В. Гаркун бэйэтинэн вертолегу-нан кэрийэ көппүт. Уу ылар куттала баар нэһиликтэргэ улуус дьаһалтатын эпийэттэх үлэһиттэрэ ананан, миэстэтигэр тийэн олохтоох дьаһалталар тэрээһин үлэлэригэр көмөлөһө сылдыбаллар.

И. ИВАНОВ

ИТИРИК СУОППАР БУРҮЙУНАН

ры суолга тахсан «SSANG YONG ISTANA» микроавтобуһу кытта харсыыт. Бу суол быһылаанын түмүгэр микро-автобус 3 пассажира эчэйи ылан балыһаҕа киридилэр. «ISTANA» суоппара пасса-жирдары тийэргэ көнүлө суох айанны сылдыбыт. Онтон пассажирдар куттала суох буолуу курун бааммак-ка олоруттар.

**Ыам ыйын 15 күнэ –
Бүтүн Аан дойдутаабы
дьиэ кэргэн күнэ**

Эркини – дурда-хахха, булааччы-талааччы, дьиэ кэргэнгэ аҕа баһылык, онтон дьахтар – үрүг дьиэ үрүмэччигэ, хара дьиэ хараҥаччыта, сырдык олобу түстээччи. Бу икки сүрэх таптаһан, биір өйүнэн-санаанан олох үөрүүтүн-көтүүтүн биір

кэргэттэрин «Бочуот кинигэтигэр» киирдилэр. Маны таһынан, дьиэ кэргэн нэдиэлэтин чэрчитинэн Нам улууһун дьиэ кэргэн уонна оҕо отдела чөл олобу тутуһар, ону тарҕатар дьиэ кэргэттэригэр «Үтүө холобур» аат олохтообута. «Үтүө холобур» аат хаһаайынарынан Партизан нэһилиэгиттэн М.М., В.П. Жирковтар, Үөдэй нэһилиэгиттэн М.Г., С.К. Эверстовтар чиэстээхтик ааттанналар.

**СИРДЭЭҔИ ДЬОЛГО
СИРДЭЭТИН**

тэнник үлэстэн, очурдарын туораан, төрөтөр оҕону төлкөлөөн, үтүө сиэринэн олоруута ыал дьин ааттанар. Дьиэ кэргэн – олох төрдө, кэскили кэрэһилиир биір сүрүн олох. Хайа да омука, хайа да норуokka дьиэ кэргэн – омок туруга, кэскилэ, сайдыыта. Дьиэ кэргэн тэрини – алгыстаах айан, мэнгэ бэлиэ, ыйыллыбыт ыйаах.

Ыам ыйын 11 күнүгэр А.Ф. Шестаков аатынан сынналан кинигэр 30-гар дьири саастаах эдэр ыалларга улуустаабы «Сайдам ыал-2012» күрэх ыытылынна. Бу күрэх биһиги улууспутугар 2007 сылтан ыытыллыбыта. Бастабы күрэххэ Лира, Айаал Винокуровтар кыайытара. Аан бастабы тэрийээччинэн, бырайыак авторынан кулууп директора В.В. Колпашникова буолар. Бастыкы ыытыллыбыт күрэх Нам селотун иһинэн ыытыллыбыта. Манна сэтгэ эдэр ыал кыттан, дьиэ кэргэн биір сомоҕо буоларын көрдөрбүтэ, элбэх көрөөччү сэнээриитин ылан үтүө холобур тэнгэ буолбута. Күрэхтүмүгүнэн улуус кинигэр эдэр ыалларга «Сайдам ыал» общественнай түмсүү тэриллбитэ. Тэрээһин кэскиллээбүн өйөөн ыччат политикатын уонна дьиэ кэргэн отделын көүлээһининэн 2008 сылтан улуустаабы бырайыакка кубулуйбута. 2008 с. кыайыылаахтарынан Хатырсктан Наталья Семеновна, Иван Романович Поповтар, 2009 с. 1 Хомуस्ताах нэһилиэгиттэн Яна Дмитриевна, Егор Сергеевич Ньургосовтар кыайылаабынан тахсыбытара. Кинилэр мантан кынат анньынан нөнүө сылыгар республикатаабы эдэр ыаллар күрэхтэригэр кыайан Гран-при хаһаайынарынан буолбуттара. 2010 с. Хамаҕаттан Петр Васильевич, Туйаара Вахаевна Абрамовтар, 2011 с. күрэххэ «Сайдам ыал» аатын 1 Хомуस्ताахтан Леонид, Мирибелла Ядревтар сүкпүттэрэ.

«Сайдам ыал-2012» күрэх иннинэ Нам улуунугар эдэр ыалларга тулуурга, дьулуурга угууар, холобур буолар бигэ туруктаах, чөл олохтоох ыаллары билиһиннэрдилэр. Кинилэри дьиэ кэргэн нэдиэлэтигэр истинник эфэрдэлээн туран чиэстээтилэр. Ол курдук, Хатын Арыы нэһилиэгиттэн Л.Т., А.Ф. Тохтобиннар, Е.В., С.С. Стрекаловскайдар, Маймаҕа нэһилиэгиттэн Т.Д., С.В. Колесовтар, Нам селотуттан С.И., В.Е. Никонотар «Улуус бастыг дьиэ

Быйылгы тэрээһингэ уу кэлэр сибикиттэн эбитэ дуу, тоҕо эрэ кыттааччы аҕыйах. Ол да буоллар, бу тэрээһингэ өрүү да буоларын курдук саала иһэ толору. Нам селотуттан Станислав, Надежда Андреевтарга «Кэскиллээх дьиэ кэргэн» аат сүктэрилиннэ. Аппааны киэн туттар кэрэ, мааны эдэр ыалларыгар Марианна Васильевна, Денис Николаевич Сергеевтарга «Бигэ туруктаах дьиэ кэргэн» аат ингэрилиннэ. Кинилэр 4 саастаах оҕолоро бэйэтин уонна дьиэ кэргэнин туһунан лоп-бааччы билиһиннэрдэ. Онтон 1 Хомуस्ताах эдэр ыаллара 2 оҕолоох Алена, Радомир Лихановтар «Сайдам ыал» үрдүк аат хаһаайынынан буолулар. Дьиэ кэргэттэр бэйэлэрэ тугунан тыһнааларын бизэ түһүмэх нөнүө көрдөрүлэр. Бэйэни билиһиннэри кэнниттэн, сөбүлүүр бүлүүдэлэрин амсатылар, талба талааннарын арийдылар, төрүүчүлэрин историятын кэпсээтилэр. Күрэххэ кэлбит дьон киэн саалаҕа дьиэ кэргэттэр быыстапкалары астына дуоһуя көрдүлэр. Кыттааччылар эрдэттэн бэлэмнэмиттэрэ өтө кестэр.

Кыттааччыларга дьаһалталара, тэрилтэлэрэ, аймахтара, доҕоттору күүскө, өйбүл буолулар. Сибэки дьөрбөтүн тэнэ бириистэри хото туттардылар. Хатын Арыы, 1 Хомуस्ताах дьаһалтата, тэрилтэлэрэ эдэр ыалларга болҕомтолорун күүскэ ууралларын бэлиэтиэххэ наада. Ханлык баҕарар тэрээһингэ өрүү нэһиликтэрин дьонугар кыһаллаллар мүнһэллэллэр. Кэлэр сылларга атын нэһиликтэртэн кытты күүһүрэйгэр, онуоха нэһиликтэр олохтоох дьаһалталара күүскө буолалларыгар тэрийээччилэр баҕа санааларын эттилэр.

Кыымтан уот сабыллар, онтон киһиэхэ кыра да наада буолар. Ыал иһигэр бэйэ бэйэҕэ сыһан хас биридии дьиэ кэргэнгэ арааһынай. Ыал буолуу бастатан туран, истин тапталтан, өйөһүүттэн, өйдөһүүттэн олус тутулукаах. Манлык тэрээһиннэргэ биллэн туран, бэйэ-бэйэлэригэр истин сыһыаннаах ыаллар кытталар. Кинилэр үтүө холобурдара, билингти тимимнээх, дьалханаах олоххо дьону, ыалы сирдээҕи дьолго сирдээтиннэр дьин баҕа санаабытын тиздэбит. **М. ПЕТРОВА**

**Ыччат уонна техническэй
үөрэхтээһин**

Олох баарын тухары суоппар, слесарь, повар, сварщик, тутуааччы о.д.а. оробуочай идэлэр наадалаахтар. Граф Биэрэгинээҕи 2№-дээх профессиональной лицей уһун кэмнэ республикаҕа 9 000 кэрингэ ыччаты 1 сылтан 3 сылга дьири болдьохтоох араас идэлэргэ уһуйан кэллэ, инники суоллары тобуларга кыабы үөскэтэр. Билингти олоххо техническэй идэлээх каадрдар тийбэттэригэр, лицей олус наадалаах дьону иитэр-үөрэтэр. Ааспыт сыллартан тутуу идэлэрин маастардарын бэлэмнээн эрэллэр. Каменщик, арматурщик, стро-

уһаайбатын бастыг тэрийээччинэн Суханова Саина ылла. Кини кэнниттэн Булдикова Алена, Ефремова Евдокия 2-3 миэстэни үлэһиннилэр. «Компьютер наборун бастыг тагааччы» Афанасьева Вероника, Антонова Вера, Акимбетова Ольга ааттанналар. Саамай элбэх сыраны, үгүс тулууру эрэйэр таастан, муостан, угуохтан онгоһуктары кыһы идэҕэ «Бастыг» ааты соһуйуох иһин кыыс – Джулия Атласова ааттанна, 2 м. Сыроватскай Егор, 3 м. Ефимов Сергей. Массыныаны, тыраахтары өрөмүөннүүргэ уолаттар аастар эбит. Ол курдук, инники миэстэлэри баалларынан араа-бараа түсүһөн Роман Птицын, Спиридон Афанасьев, Гаврил Федоров

соһуйдубут. Бастыг мороженонай хаһаайына Роман Никитин 1-кы миэстэни ылла. 2-с миэстэни Саргы Семенова, 3-с миэстэни Антонина Иванова ылан үөрдүлэр-көттүлэр. «Повар-кондитер» идэҕэ уһуйааччылар 12 кыттааччы 3 этаптаах күрээҕи аастылар. Теория кэнниттэн борщ буһаран бидилиттилэр. Ким украинскай, ким хаппысталаах, хортуоппуйдаах, ким көннөрү борщ онорон кэлбит дьонно амсаттылар.

Сарсыныгар песочнай тизэстэнэн пирожднайдары, бэччэннэлэри ким хайдах фантазиялаабынан онордулар. Песочнай тизэстэ саамай хаппырыыс тизэстэнэн биллэр. Ол да буоллар устудьуоннар бу көрүнү

**ИДЭНИ ТОПОРУ БАҔЫЛЫЫРГА –
ПРАКТИКА ИННИКИ КҮӨНҮГЭ**

пальщик, сварщик квалификациялары таһынан, кинилэр эбии пластикавай түннүктэри туруорарга үөрэнэллэр. Маны таһынан, олус наадалаах ЖКХ маастардарын бөлөхтөрүн үөрэтэн таһаараллар. Кинилэр 3 сылынан сантехник, сварщик, электромонтижник, плотник квалификациялаах тахсыахтара. Республикаҕа биір кырдыаҕас үөрэх кыһата буоларынан бары идэлэргэ государственной стандартка сөп түбэһэн материальной базата сылтан сыл тупсан иһэр.

Сотурутаабыта 2-с №-дээх профессиональной лицейга үгэскэ кубулуйбут «Идэтигэр бастыг-2012» күрэх үрдүк таһымга ытылынна. Барыта 11 идэ көрүнэр: сварщик, тыа хаһаайыстыбатын производствотоын маастара, таастан, муостан, угуохтан онгоһуктары кыһыны, ювелир суоппар, электрогазосварщик, кондитер-повар, НКТ оператора, тутуу үлэтин, үүттэн онгоһулар ас, олох-дьаһах коммунальнай хаһаайыстыба маастардарын, электроннай таңгы уонна талы оператору уонна тыа уһаайбатын дьаһайы хайысхаларыгар 2-лии 3-түү этабынан бастыгтары таллылар. Күрэх ыытыллар кэмигэр теориятыгар даҕаны, практикатыгар даҕаны дүүллүүр сүбэ чилиэннэрэ кэрийэн көрдүлэр-иһиттилэр. Устудьуоннар ылбыт билиилэрин, үөрөһүт сатабылларын, бары кыахтарын туһанналар.

Уопсайа 137 устудьуон, ол эбэтэр үөрэнэр устудьуон ахсааныттан 66% кытыннылар. Икки күннээх күрэх-практика кэнниттэн хас идэ аабы бастыгнар билиһинилэр. Ол курдук, «Сварщик» идэтигэр үөрэнээччилэр тимири уһааран, төгүрүтэн араас деталлары онордулар. 3 бочуоттаах миэстэҕэ Алексей Попов, 2 миэстэҕэ Михаил Максимов, 1 миэстэҕэ «Бастыг сварщик» аатын Семен Павлов ылан ылла. «Тыа сириг

үлэһиннилэр. «Тутуааччылар» теорияны таһынан, кирпииччэнэн вороталары онордулар.

Бастыг үлэһээһинэн Дмитрий Гладких билиннэ. Мандаров Чабыл уонна Булдаков Айсен үлэлэрэ үрдүктүк сыаналанна. «Олох-дьаһах коммунальнай хаһаайыстыба бастыг маастарынан» Иван Ховров, Павел Мандаров, Иннокентий Слепцов ааттанналар. Электроннай таңгы уонна талы оператордара эһиил лицей үбүлүүдээх сылыгар бэлэмнээн календардары онордулар. Үгүс баалынан баһыйан Надежда Захарова инники күөҥгэ таҕыста, Рогова Алена, Данилов Мичил бочуоттаах миэстэлэргэ тигистилэр. «Тыа хаһаайыстыбатын производствотоыгар бастыг маастарынан» Захаров Игорь ылан ылла. Беляев Иван, Ксенофонтов Константин 2, 3 миэстэ ылбыттары туһунан грамота туттулар.

Саамай «минньигэс» күрэх «Үүттэн онгоһулар ас маастара» уонна «повар-кондитер» идэҕэ үөрэнэр бөлөхтөргө ытылынна. Үүт ас маастардара дьиэтээҕи усулуобуйаҕа мороженонай онорон көрдөрөн амсаттылар. Маҕаһынгна ыарахан сыанаҕа ылар мороженонайдарыт бэрт кэбэҕэстик уонна минньигэстик онгоһулан тахсалларыттан олус

толору баһылаабыттары көрдөрдүлэр. Кыайылаабы быһаарар уустук үлэ кэнниттэн саамай үрдүк баалы уол – Адамов Анатолий «Домик в деревне» кондитерскай үлэтинэн ылла. Кини кэнниттэн Люба Охлопкова «Корзиночка» пирожднайын 2 миэстэҕэ тигистэ. Зинаида Николаева «Сайынгы кэм» бэччэннэлэринэн 3-с миэстэни ылла.

Манна ааттаммыт оҕолор лицей салайааччыта А.Г. Новгородов 01-12/24 №-дээх бирикээһинэн, 3-с миэстэлээхтэр – 20%, 2-с м. – 30%, 1-кы м. – 50% үрдүк стипендиялары ылыахтара. Маны таһынан, күрэх балаһыанньатынан 1-кы миэстэҕэ тиксибиттэр биір талбыт экзамэннарыттан босхолоноухтара.

Уһуйааччылар бэлиэтиллэринэн уонна устудьуоннар бэйэлэрэ да этэллэринэн бу күһүн кэлбиттэригэр онороллоро тупсубут, сатабыллара быдан сайдыбыт эбит. Лицей салалтата үөрэхтэрин бүтэрибит оҕолорго үлэ миэстэтинэн хааччыыны үлэтин күүһүрдэр. Онон тэрээһин түмүгүнэн устудьуоннар улуус тэрилтэлэринэн производственнай практика барыахтара, бэйэтин кыаҕын көрдөрбүт практиканы инникитин үлэҕэ да ыңгырыахтарын сөп.

**Дьиэ кэргэн –
итти кыһата**

Ыам ыйын 4 күнүгэр улуустаабы аҕа сэбиэтэ (сал. Фадеев Ю.В.), «Байанай» кулууп (председатель И.А. Уваровскай), «Кодак» маҕаһыг (ИП Софронов И.П.) көүлээһиннэринэн, «Байанай бэлэҕэ» хаартысканан күрэх, быыстапка ыытылынна. Билингти цифровой хаартыска арааһа анаан дьарыктанар эр тэрилтэлэргэ буолбакка, хар-

**„БАЙАНАЙ БЭЛЭҕЭ“
КҮРЭХХЭ**

дыы ахсын баар. Иллэн кэмнэригэр хаартысканан түһэри умусулааһыгар сылдьар дьон аҕыйаҕа суохтар. Быйыл улууска бастабытын ыытыллар «байанай бэлэҕэ» күрэх аҕаларга, уолаттарга, уопсайынан күүстээх аҕардарга ыытылынна.

Күрэххэ 9 кыттааччы балаһыанньа быһыытынан үстүү (сорохтор элбэҕи аҕалыттар) үлэтин быыстапкаҕа туруорда, мантан үһэ оҕолор. Кыттааччылар аҕаардара Аппаанылар, онтон кыттыбыт оҕолор үһүн 1 Хомуस्ताахтар. Тэрийээччилэр хаартыскалары кэрийэн көрөн баран, манлык түмүктэри таһаардылар. «Айылдалыг алтыһы» аат хаһаайынынан Корчанов В.С (Аппааны), «Кыраҕы харах»

аат Слепцов Р.Р. (Аппааны) иннэ, «Дьикти түгэн» аат эриэк-кэс түгэни түһэрбит Федоров А.А. бэрилиннэ. «Байанайдаах булчуттарынан» Игнатьевтар, Даниловтар дьиэ кэргэттэрэ буолдулар. Онтон, «Байанай» кулууп биһирэбилиг бириһинэн Сивцев Я.Е. наҕараадаланна. Күрэх кыайылаабынан Аппааньыттан Федор Афанасьевич Сивцев таҕыста. Кини «Кодак» маҕаһыг сүрүн бириһин, «Фароискатель» прожекторы бэлэх тутта. Манлык хабааннаах күрэхтэр дьиэ кэргэнгэ, чуолан ара уонна уол сыһыныгар, биір сомоҕо буолалларыгар төһүү күүс буолар. Бу күрэх дьиэ кэргэн нэдиэлэтин арылыгыгар ананна.

М. ПЕТРОВА

И.С. Гаврильев аатынан 1 №-дээх орто оскуола 140 сылыгар

Ыам ыйын 4 күнүгэр И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатыгар үгэскэ кубулуйбут «Ситиһиилэр ассамблеялара» бастын үөрэнээччилэри, учууталлары чиэстиир бырааһынньык ытылыһа. Быйыл бу оскуола төрүттэммитэ 140 сыла туоларынан, бу бичээр ол даатаа ананан үрдүк таһымнаахтык барда.

Тэрээһин үөрэх туйгуннарын наһараадалааһыннан сагаланна. Бүгүнгү күнгэ оскуола 7 үөрэх туйгуннарын уонна 78 үчүгэй үөрэхтээх үөрэнээччилэринэн киэн туттар. Оскуола директора И.Н. Максимов үөрэх туйгуннарыгар Женья Намылова (5 «б»), Яна Колмогорова (6 «а»), Анна-

БАСТЫННАР КИЭН ТУТТАН ААТТАННЫЛАР

Республика күнүгэр Хатырыкка буолбут тэрээһингэ кыттыбыт оҕолор — оскуола киэн туттар үөрэнээччилэрэ, республиканскай таһымнаах олимпиадалар призера, барыта 16 оҕо сценаҕа ыгырыллан чиэстэнниллэр. Кинилэр ортолоругар «Бастын биолог» номинация хаһаайына, экология олимпиадатын кыттыылааҕа, 10 «а» кылаас үөрэнээччитэ Владимир Обутов, «Инниигэ харды» республикатааҕы научнай-практическай конференция кыттыылааҕа, 9 «а» кыл. үөрэнээччитэ Вилена Попова, Москва к. Вернадскай аабыылар кыттыылааҕа, 11 «а»

ылла. РФ үөрэҕириитин туйгуна, «Саха-Азия оҕолоро» аан дойдутааҕы фонда стипендиата, Учууталлар учууталлара, «Гражданскай килбиэн» бэлиэ хаһаайката, өр сылларга директору үөрэх чааһыгар солбуйааччынан үлэлээбит А.С. Попова аатынан стипендияны кини балта, гимназия директорун иитэр үлэҕэ солбуйааччы Е.С. Алексеева туттарда. Бу стипендияны оскуола киэн туттар эдэр учуутала, математиканы, информатиканы үөрэтэр, «Саҥа идеялар» номинация кыайыылааҕа Николай Мухомов тутта. РСФСР үтүөлээх учуутала, уһун сылларга математика учууталынан үлэлээбит С.К. Рехлясова аатынан стипендия 11 «а» кылаас үөрэнээччитигэр Женья Винокуровка туттарылыһа. Стипендияны Светлана Кузьминична балта, РФ үөрэҕириитин туйгуна В.К. Колесова туттарда. Оскуола Намнааҕы педколледжы кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиир. Ол туһунан бу күн педколледж стипендиятын директору научнай-методическай үлэҕэ солбуйааччы А.Е. Стручкова быйылгы «Сыл учуутала» республикатааҕы конкурс лауреатыгар, нуучча тылын учууталыгар У.М. Иванова туттарда. РФ үөрэҕириитин туйгуна А.Г. Дураева аатынан стипендияны туттараары бүгүн кини үөрэнээччилэрэ, оскуола 1968 сыл выпускниктара кэлбиттэр. Маннайгы учууталларын аатынан стипендияны туттараары тыл Суорун Омоллоон аатынан Опера уонна балет государственнай театрын директоругар Г.Г. Местниковка бэрилиннэ. 1968 с. выпускниктар бары сценаҕа тахсан театр коллектива наһараадалаһа «Кыһыл көмүс мааскатын» уонна РФ Президентэ Д.А. Медведев Махтал суругун көрдөрдүлэр. А.Г. Дураева аатынан стипендияны 5 «б» кылаас үөрэнээччитэ Женья Намылова ылла. Оскуола выпускниктарын ассоциациятын председатели Г.Г. Местниковка оскуола директора И.Н. Максимов Махтал сурук туттарда. Ол кэннэ сценаҕа методхолбоһуктар салайааччылары тахсаллар. Кинилэр үөрэнээччилэргэ уонна учууталларга анал номинациялары туттардылар.

Ити курдук ситиһиилэр ассамблеялара үрдүк таһымнаахтык, элбэх үөрэнээччи, учуутал бэлиэтэнэн ытытылыһа. Коллектив, үөрэнээччилэр оскуола төрүттэммитэ 140 сылын өрө күүрүүлээхтик бэлиэтииргэ бэлэмнэнэллэр.

В. РЫКУНОВА

Мария Степанова (9 «а»), Надя Ядрихинская (10 «б»), Катя Стручкова, кыһыл көмүс мэтээлгэ кандидат (11 «а») Сардаана Сыромятникова, үрүн көмүс мэтээлгэ кандидат (11 «б»), Нария Гаврильева, үрүн көмүс мэтээлгэ кандидат (11 «б») мэтээллэри, грамоталары туттарда. Иван Николаевич бэйэтин эвэрдэ тылыгар быйыл оскуола 140 сылын дыһунаахтык бэлиэтииргэ ыгырда. Быйылгы 1 Маайдааҕы параадка колонналары кизгэтиигэ Нам орто оскуола 1-кы миэстэни ылбыта элбэҕи этэр.

Хас биридди кылаас киэн туттар, холобур булар үөрэнээччилэрдээх. Сценаҕа кылаастар спортсменнара, араас олимпиадалар, конкурстар, күрэхтэһиилэр кыайыылаахтара, бастын үөрэнээччилэрэ уонна оскуола общественнай олоһор актыыбынайдык кыттар оҕолоро тахсаллар. Кинилэргэ эвэрдэ, махтал тыллара этиллэллэр, грамоталар, учууталларын, төрөппүттэрин бэлэхтэрэ туттарыллар.

Муус устар 27 күнүгэр —

Үөрэх эйгэтигэр

Намнааҕы үөрэх киинигэр муус устар 11 күнүгэр киэнээһини оскуолалар XIII республикатааҕы семинардара буолан ааста. Семинар «Пути повышения качества образования в условиях очно-заочного обучения» темаҕа ытытылыһа. Манна Хангалас улууһун киэнээһини оскуола уонна Дьокуускай куорат үөрэҕин киинин учууталлара, үөрэнээччилэрэ кэлэн кыттыһыны ылылар.

Семинар киэн ис хоһоонноохтук ааста. Ол курдук, күн бастакы аҥарыгар аһаҕас уруктар ытытылыһылар, эбиэттэн киэнээх үс секциянан дакылааттар аабылыһылар. «Государства ямщики» 10 кылааска историяҕа медиауроок (учуутал Федорова Р.В., Покровская), «Решение математических выражений через встроенные функции Microsoft Excel» 11 кылааска информатикаҕа (Семенов М.И., Дьокуускай), «Практическая тренировка учащихся в навыках написания экзаменационного сочинения» 12 кылааска нуучча тылыгар (Шарапова М.В., Нам), «Фразеология. Фразеологизмы. Пословицы и поговорки. Крылатые слова. Обработка текстовой информации» 10 кыл. нуучча тылыгар уонна информатикага интегрированной уроок (Захаро-

кыл. үөрэнээччитэ Женья Винокуров о.д.а. бааллар. Бастын үөрэнээччилэри директору үөрэх чааһыгар солбуйааччы Т.П. Никонова эвэрдэлээтэ.

Нам 1 №-дээх оскуола бастын учууталларын киэн туттар. Сценаҕа үөрэнээччилэри олимпиадаларга бэлэмнээн үрдүк ситиһиилэри көрдөрбүт учууталлар А.П. Колесова, А.М. Софронов, В.И. Максимова ыгырыллар. Кинилэри директору научнай-методическай үлэҕэ солбуйааччы М.Н. Рыкунова эвэрдэлээн туран оскуола, үөрэх управлениетын грамоталарын туттарда.

Ситиһиилэр ассамблеяларын бырааһынньыгар сыл аайы анал стипендиялары туттарыы үтүө үгэскэ кубулуйда. Оскуола аатын сүгэр, нуорот үөрэҕириитин туйгуна, СР үөрэҕириитин үтүөлээх үлэһитэ, Нам улууһун бочуоттаах гражданина И.С. Гаврильев аатынан стипендияны кини уола, Ил Түмэн депутата А.И. Гаврильев туттарда. Бу саамай улахан суолталаах стипендияны 11 кыл. үөрэнээччитэ Евгения Кузьмина

ТАҤЫМЫН ЫҤЫКТЫБАТ ҮӨРӨХ КИИНЭ

ва С.Л., Неустрова А.А., Майя), «Последствия хозяйственной деятельности человека для окружающей среды» 11 кыл. биологияҕа (Петрова Е.Е., Нам), «Моя малая родина» 12 кыл. английскай тылга (Винокурова М.П., Дьокуускай) уруктар үрдүк биһирэбили ылылар.

Намнааҕы үөрэх киинин нуучча тылын уонна литературатын учуутала Шарапова М.В. «Пошаговая подготовка к части ЕГЭ» уонна Покровская куорат киэнээһини оскуолатын педагог-психолога Маркова Е.В. «Исследование синдрома эмоционального выгорания среди учителей» дакылааттара бэйэлэрин секцияларыгар 1 ст. дипломунан наһараадаланнылар. Ону таһынан, «Организация педагогических условий образовательного процесса экстернатной формы обучения в вечерней (сменной) школе на современном этапе» (Винокурова М.П., Дьокуускай), «Адаптация системы обучения: в чем ее преимущество» (Петрова Е.Е. Нам), «Mathcad в преподавании физики» (Руфова В.П., Майя), «Некоторые особенности приемов методики преподавания русского языка при подготовке к ЕГЭ в условиях очно-заочной

формы обучения» (Васильева С.П., Дьокуускай) дакылааттара дүүллүүр сүбэ биһирэбили ылан 2, 3 ст. дипломнарын наһараадаланнылар.

Үөрэнээччилэр секцияларыгар Майя киэнээһини оскуолатын 10 кыл. үөрэнээччитэ Иванова Клавда «Тус оҕоо туһайылаах үөрэх» дакылаата бастакы миэстэни, Намнааҕы үөрэх киинин 12 кыл. үөрэнээччитэ Эверстова Энгсиэлиада «Обособление определений», эмиз бу оскуолаттан Гаврильева Варя «Причастия и депричастия в системе частей речи русского языка» дакылааттара 2-с, 3-с миэстэни ыланнар грамоталарынан наһараадаланнылар.

Семинарга мустубут учууталлар төгүрүк остуол тула киэнээһини оскуола үөрэх хаачыстыбатын туссарарга кэпсэтиини ытытылар. Балдыттар Намнааҕы үөрэх киинэ үөрэх системата күүскэ сайда турар кэмигэр, үлэтин таһымны ыһыктыбакка, ыарахан иитиллээх оҕолору кытары сөптөөхтүк дыһанан үлэлиир олоһун бэлиэтээтилэр.

С.В. НАХОДКИНА,
директоры үөрэх чааһыгар солбуйааччы

Үөрэх эйгэтигэр

Улуустааҕы үөрэх управлениетын уонна Н.М. Рыкунов аатынан улуустааҕы киэн библиотека тэрийиилэринэн, Саха Республикатын үөрүүлээх күнүн көрсө, Нам улууһун оскуолаларын үрдүкү кылааһын үөрэнээччилэригэр «А.Е. Кулаковскай «Саха интеллигенциятыгар суруга уонна аныгы кэми анаары» темаҕа диспут буолан ааста. Диспутка үөрэнээччилэр А.Е. Кулаковскай суругун тула араас хайысхаларынан бэйэлэрин бырайыактарын көмүскээтилэр, ыйытылары бэрсэн, киэн кэпсэтии эйгэтин үөскэттилэр. Ордук сири туһаныы, сир оҕоһуутун, дохуот, оскуола уонна общество туһунан дириҥ ис хоһоонноох,

КЭЛЭР КЭМ ЫЧЧАТЫГАР СУРУК

мөккүөрдээх кэпсэтии буолла. Нам улуустааҕы гимназиятын уонна Үөдэй орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ сири туһаныыга улахан болҕомто ууруллуохтааҕын, мелиорация эйгэтигэр кадырдары бэлэмнээһингэ болҕомтону эрдидилэр. 1 Хомустаах, Нам 2 №-дээх оскуолатын үөрэнээччилэрэ аныгы үйэҕэ ыччат чөл олоһу тутуһар, кэрэни кэрэхсир буолуулааҕына, үтүө олоһу олоһорго бары кыах баарын ыйдылар. Салгыы Нам 1 №-дээх оскуолатын оҕолоро аныгы ыччат илии-атах өтүгүнэн үлэлээбэккэ, түргэн ситиһиигэ, чэпчэки көстүүлээх, кыраһыабай суолу тутуһаллара охсуулаах буолуовун эттилэр, сүрүө суох буолуу көстүүтүн үгүһүн ыйдылар. Балайда мөккүһүү дохуот темаҕар, үп-харчы, экономика сайдыытын тула буолла. Түмүккэ, үөрэнээччилэр Өксөкүлээх Өлөксөй суругун дириҥ суолтатын, ис хоһоонун өссө да ырытыһар наадатын, кини ураты өтө көрүүтүттэн сөвөллөрүн уонна инникитин бу сурук кирилэр олохторугар суолталаах буолуохтааҕын туһунан үгүһү эттилэр-тыыннылар. Бу тэрээһинтэн астымыттарын, үгүс саҥа толкуйга кирибиттэрин бэлиэтээтилэр.

Түмүккэ, кэтэхтэн ытытылыбыт «Кэлэр кэм ыччатыгар сурук» конкурс түмүгэ таһаарыллан, кыайылаахтарынан Иван Охлопков (1 Хомустаах), Дуна Олесова (1 Хомустаах), Надя Ядрихинская (Нам №1 ОО) ааттанылар. Суруктартан бастын үлэ быһыытын И. Охлопков суругун ааһааччыларыгар тириэрдибитин көңүллээн.

«ЯКУТСКОЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ (РАЗМЫШЛЕНИЕ О СУДЬБЕ МОЕГО НАРОДА)

Вы, милостливые господа, может быть, подумаете, что я одержим какой-нибудь манией или мнительностью, высказывая мысль о возможности и даже неизбежности вымирания якутов. Можете думать и так, но я все больше убеждаюсь в необходимости принятия кардинальных мер, чтобы этого не случилось с нами.

Прочитав Письмо А.Е. Кулаковского «Якутской интеллигенции», я впервые задумался над вопросами, доселе не посещавшими мою голову: о судьбе моего малочисленного народа (нас всего 500 тысяч); о последствиях политики глобализации, могущими быть печальными для нас; о путях, по которым мы должны идти...

Меня удивило то, что вопросы, поднятые Кулаковским 100 лет назад, актуальны и по наши дни. Я еще раз убедился в том, что ход истории неумолим, что

человеческое общество должно пройти все этапы своего развития и любой переход (перескакивание) из одной общественной формации в другую, минуя общепринятый ход истории, неизбежно приведет обратно, как случилось с нами.

Сегодня мы наблюдаем, как из года в год растет число трудовых мигрантов, т.е. людей, приезжающих в нашу республику, чтобы зарабатывать. Все более-менее денежные места работы заняты ими. Появляются целые кавказские поселки, на рынке дешевых товаров много киргизов. Очень хорошо себя чувствуют китайцы, о нашествии которых предупреждал в своем Письме А.Е. Кулаковский. Вот что он писал: «... небесная империя пробудилась от многотысячного богатейшего сна, оглянулась

во все страны света, увидела, что отстала от других двуногих, почувствовала голод в желудке и мощь в членах, и зловеще зарокотали в ней мощные силы...»

А что мы сами?! Как мы ведем себя в условиях жесточайшей конкуренции за право работать, зарабатывать, за право быть хозяином своей родной земли?

Нет, мы не должны сидеть, сложа руки, ожидая от «старших братьев» милости! Мы должны выйти на первое место в своей стране, стать полноправными хозяевами!

Что же нам делать? К чему приступить и с чего начать? Вот вопросы, которые в данный момент напрашиваются сами.

Помоему, прежде всего нужны законы, регламентирующие использование рабочих рук из числа жителей Республики.

Промышленность — вот где основа будущего блага моей страны!

Школы должны уделять главное внимание на изучение технических предметов: физики, математики, черчения. Нужны промышленники!

Нужны также ремесленные школы, готовые специализоваться на строительном-монтажных, отделочных работ. Ведь ежегодно в городе Якутске вводится тысячи квадратных метров жилья и отделка этих квартир — очень выгодное дело.

Сельское хозяйство должно развиваться по типу агропромышленных комплексов с полным циклом производства и переработки.

Настало время повернуться лицом к земле: культивировать, орошать, возделывать земли. Ведь плодородна наша земля, в ней даже за наше короткое лето можно вырастить хороший урожай. Мне думается, что продуманная политика ввоза овощей из других регионов, первоначальное вложение финансов со стороны государства в развитие овощеводческих хозяйств может привести к успеху в этом деле.

Только имея свой хлеб, можно развиваться, т.е. необходимо развивать хлебопашество.

Развитие народной культуры (песен, танцев, фольклора) у нас находится на достаточном уровне, мы вышли на мировой уровень (олонхо- ЮНЕСКО, хомус, оһуохай). Поэтому я призываю Вас заняться больше экономической стороной — рождением благосостояния народа. Только богатый человек (хотя бы не испытывающий нужду) может развиваться, прославлять свою нацию!

Этим кратким конспектом я заканчиваю свое послание, которым я задаю Вам темы для обсуждений и призываю на деятельность!

М. ИГНАТЬЕВА, үөрэх управлениета

**Е.П. Пестряков —
Дьөгүөр Түбэ 75 сааһыгар**

ҮҮҮҮҮҮҮҮ 17 күнүгэр ис дьыала отставкаҥа полковника, СР Суруйааччыларын союһун чилиэнэ, РФ Журналистарын союһун чилиэнэ, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, СР бочуоттаах ветерана, РФ уонна СР ис дьыалатын министерствотун бочуоттаах ветерана, Ф.Э. Держинский аатынан бириэмийэ лауреата Егор Петрович Пестряков — Дьөгүөр Түбэ 75 сааһын туюлла.

Е.П. Пестряков 1937 с. Нам уллуһун Түбэ нэһилиэгэр тыа дьонун кэргэнигэр төрөөн кыра оҕо эрдэйдиттэн үлэҥэ эриллэн улааппыта. 1971 с. Саха государственнай университетин бүтэрэн, учуонай зоотехник идэтин ылбыта. 1978 с. Москва к. ССКП КК иһинэн общественнойнай наукалар академияларын бүтэрбитэ. 1956-58 сс. Заречнайдаағы комсомол комитетин иккис секретарынан үлэлээбитэ. 1965 с. Нам оройуонун В.И. Ленин аатынан колхоз председателин солбуйааччынан аһаммыта. Ол кэннэ Саха АССР тыатын хаһаайыстыбатын министерствотун «Племживотобъединение» Дьокуускайдаағы хонтуора кылаабынай зоотехнигынан үлэлээбитэ. 1970-72 сс. КПСС ОК Дьокуускайдаағы тыа хаһаайыстыбатын отделын инструкторынан үлэлээбитэ. 1972 сылтан 1978 сылга диэри ССКП Уус-Алданна оройуоннаағы комитет иккис секретарынан үлэлээбитэ. 1978 сылтан 1983 с. диэри ССКП Алексеевский (билигин Таатта) оройуонун комитетин бастаагы секретарынан үлэлээбитэ. Кини Чөркөөххө политсылынайдар государственнай музейдарын тэрийсипит дьонтон биридэстэрэ.

1983 сылтан 1991 с. диэри Саха АССР ис дьыалатын министрин солбуйааччытынан үлэлээбитэ

уонна милиция сотрудниктарын бөлөмнөөһингэ, иитиигэ бэйэтин улахан кылаатын киллэрбитэ. Кини өйбүлүнэн Саха АССР ис дьыалатын министрствотун музейа тэриллбитэ. Ис дьыала министерствотун политорганнын ликвидациялааһын кэнниттэн 1994 с. диэри Дьокуускайдаағы тыа хаһаайыстыбатын научнай-чинчийэр институтун «Ситим»

ветераннарын Россиятаағы общественной благотворительной фондатын республикатаағы региональной отделениетын председателинэн талыллыбыта. Бу ветераннар тэрилтэлэрин кытта үлэҥэ кини туох баар билиитин, уопутун, күүһүн биэрбитэ.

Егор Петрович айар үлэнэн утумнаахтык дьарыктанар, суруйааччы, поэт быһыытынан

**КИЭН ТУТТАР БИИР
ДОЙДУЛААХПЫТ**

ассоциация научнай-производственной генеральной директорынан үлэлээбитэ.

Егор Петрович хас да төгүлү народнай депутатынан нэһилиэккэ, оройуонна депутаттынан талылла сыйдыбыта, Саха АССР Верховнай Советын 10-с ыңырыгытын депутатыта этэ.

2002 сылтан пенсияҥа тахсан баран Егор Петрович общественнай үлэһит дьарыктааммыта. Сэри, үлэ, сэбилэниилээх күүстэр

биллэр, хоһоон, публицистическай ыстатыйалары, кэпсээннэри суруйар. Элбэх кинигэни суруйан таһаартарда, сэрии кыттыылаахтарын туһунан хас да кинигэ соавтора. Барыта 26 кинигэни бэйэтэ уонна атын дьону кытта бэчээттэтэн күн сириг көрдөрдө. Көнники сылларга «Саҥа саһыгар Түбэм сир», «Баай Бэстирикиэп уонна кини кэриэһэ», «Олонхо дойдутун комиссардара» о.д.а. кинигэлэри бэчээттэтэн таһаарбыта. Республика хаһыаттарыгар араас темаларга ыстатыйалара тахсар, радионан этиллэр. Билигин да суруйар үлэтин тохтоппот. Ол курдук, 2011 с. «Сааһыры эмиэ үчүгэй» диэн оҕо сааһын оһуордарын, силиһин, ситимин, сиידэнэн тэбэммит кэрэ кылгас олоһун кэрчиктэрин көрдөрөр кинигэни бэчээттэтэн таһаарбыта. 2012 с. «Түбэ нэһилиэгэ» диэн Түбэ нэһилиэгин туһунан убайа И.П. Пестряков кинигэтэ тахсытыгар улахан кылаатын киллэрбитэ.

Егор Петрович уоллаах кыыс оҕолоох, икки сиэннээх, билигин Дьокуускай куоракка олорор. Кини ханна да үлэлээбитин иһин бэйэтин грамотнай, инициативалаах специалист, принципинай, ирдэбиллээх уонна сатабыллаах салайааччы быһыытынан көрдөрбүтэ.

Табаарыстара

**УЧУУТАПТАРЫМ — УЛУУ
КЫАЙЫ БУОЙУТТАРА**

Былырыын Учутал сыла биллэриллбитэ, ол эрэри, учуутал куруук баар, күн аайы, сыллар-дьыллар да аастыннар, ол иһин кинилэр күндүлэр, умнулубаттар.

Мин 1945 сыллаахха Нам Түбэтигэр 1 кылааска кирибим. Кыайы сыла буолан дьон санаата көтөүллүбүт эбит этэ, ону биһиги кырлар улахан суолта биэрбэтэх эбиһипит. Син танас-сап оноруу, ыраастаныы буоллаҥа, ол быһыыгар америкаанскай куулунан тигиллибит суумкалаах да, дьуушпалаах да баара.

Оскуолабыт былыргы танара дьийэтэ, тийбиһипит тула өттө барыта киһи унуоҕа, онно бастаан буукубаны көрбүтүм. Үрдүк баҕайы, көрүдүөр утарыта иккис хос, биридэригэр 1, 4-с, иккиһигэр 2-с, 3-с кылаас оҕолоро үөрэнэллэр.

Учууталытын көрөөрү кэтэһи бөҕө, кырдыга, биһиги ийэлэрбитигиттэн-дьоммутуттан букатын атын дьон эбит, танастаа-саптаа, тутта-хапта сыйдыаллара, сагалара-ингэлэрэ.

Маннайгы кылааска, уруккута танара үлэһитэ быһыылааҥа, өр сылларга Түбэҥэ олорбут буолан сахалыы ыраастык санарар Аверинская Александра Георгиевна диэн саастаах нуучча дьахтара этэ. Үөрэхпитин нууччалыы-сахалыы, булкуйан сангаран үөрэтэрэ, ону биһиги оннук буолуохтааһын курдук саныыр быһыылаахпыт.

2-кэ сэрииттэн кэлбит, анар илиитигэр бааһырыылаах Ядрихинская Егор, 3-кэ эмиэ сэрииттэн кэлбит Слепцов Егор Игнатьевич, 4-кэ эдэр саҥа үлэлээн эрэр кыргыттар үөрэспиттэрэ. Биһиэхэ билини инэрээри наһаа да кыһаллан-мүһэллэн үлэлээбиттэр эбит, бу санаатахха. Түүнүн бэйэлэрэ үөрэтэн, күнүһүн ол билиилэрин биһиэхэ биэрэ сатыыр эбиттэр.

Буукубаны табатык суруйууттан саҕалаан, «аа», «оо» айабы аһан чуолкайдук, дорҕоонноохтук санарарга үөрэттэллэр. Оччолорго учебник, пособие суоһун тэнэ, «уларсыы», «учараттаһыы» бэрээдэгэ баара, биллиппит-туһанарбыт эрэ биир хара дуоска, сөп-сөп бүтэн хаалар миэл, дьоннорбут оһох күлүнэн онорор чэрэниилэлэрэ.

Биһиги «булуустар», «тыа арыылар» дьийэбиттэн сылдыарбыт, арыйах оҕолоох интернакка Үрүн Күөл оҕолоро олороллоро, иннэ ғынан күн аайы 5 км сүүрэрбит, кыһын улахан тыалга, тибигэ аараттан да төннөрбүт, эбэтэр оскуолабытыгар хаалан хааларбыт.

Онтон Хатырыкка сэттэ кылаастаах оскуолаҥа тийбиһипит букатын атын дойду буолла. Оскуолабыт тус-туһунан кылаастардаах, учууталларга эдэрдэрэ элбэх, ол аата анал үөрэхтээх дьон.

Саха тылыгар сэрии кыттыылааҥа Слепцов Алексей Иванович үөрэспитэ, бэйэтэ да саха тылын олус таптыыр быһыылааҥа, хонноһун аһыгар кинигэни кыбына сылдьан, сөп-сөп ылан ааҕар, кэпсир буолара. Кини «литературнай куруһуок» арыян 6-7 оҕо дьарыктааммыпыт, саха суруйааччыларын айымньыларын уруогу таһынан куруһуокка кизник үөрэтэрэ.

Ол куруһуокка сылдыбыт оҕолортон Василий Кривошапкин-Майскай диэн, мин — Дьөгүөр Түбэ диэн ааттанан билигин суруйааччылар ахсааннарыгар киридибит.

Физкультураҥа эмиэ сэрии кыттыылааҥа Винокуров Алексей Авксентьевич үөрэспитэ, сүүрүүгэ, атах ооньууларыгар, хайыһаҥа кыанар оҕолору эрчийэн, оройуонна оскуола чизин үчүгэйдик көмүскүүр

этэ.

Нуучча тылыгар эдэркээн, саҥа үөрөҕү бүтэрбит Колосова Ольга Николаевна үөрэспитэ. Олус да кыһаллар-мүһэллэр этэ, диктааммыт, аахпыттан суруйуубут кыһыл харандааһынан «кырааскаланар», ол да буоллар учууталбыт санаатын түһэрбэккэ элбэхтик аахтарар, суруйтарар этэ. Ол аайы төһөлөөх нийэрбэ алдыаммытын бэйэтэ билэрэ буолуо. Бэйэбит испитигэр нуучча тылыгар дьобурдаах, баҕалаах оҕолор бааллар этэ, холобурга, СГУ-ну бүтэрэн, кэлин өр сылларга нуучча тылын үөрэспит, Учуталлар учууталлара Попова Мотрена Николаевна, «Якутия» хаһыат кылаабынай редакторун бастаагы солбуйааччы Слепцов Алексей Семенович.

Оччолорго учууталлар үгүс бириэмэлэрин уруок таһынаағы чааска биэрэллэрэ, сарсыардаттан кизэһэнни диэри оҕолору кытта бодуустаналлара: уруок кэнниттэн хаалларыы, эбии сорууда биэри, интернакка уруогу ааҕар бэрээдэктэр, төрөһүттэри кытта үлэ, оҕону оҕо сыйыарыы о.д.а.

Атыннык эттэххэ, оҕо ооньуур бириэмэ ордубат курдуга. Учуталы убаастааһын туһунан этэ да барыллыбат, кыһын таһырдыа да көрүс — бэргэһэтин устан ааһыллара, учуутал баар сиригэр улаханнык айдарбаккын, онтон кинилэр биһиэхэ сыйыаннара өссө ордуга, ийэ-ара курдук нарын-намчы куолаһынан, ханна да көрүстүннэр тохтоһон, ыйыталаһан, кэпсэтэн, сүбэлээн аһаллара. Чахчы да «Учуутал — оҕо, оҕо — учуутал» диэн үөрэх кытаанах ситимэ баара.

Нөггөгаева Александра Кирилловна Ленинград оборонатын усталаах туоратыгар сору-муну көрбүт биология учуутала, биридэр төрөһүт балта Зоя Кирилловна, Винокурова Мотрена Алексеевна, директор, эмиэ сэрии кыттыылааҥа, Марков Петр Афанасьевич, Дьяконов Лазерь, Марков Николай Филиппович курдук бэйэлэрин истэригэр ытыктанар учууталлар бааллара.

Кырдыга, билигин үөрэх системата, базата, көрдөүлэ атын, учууталлар билиилэрэ-майгылара букатын араас эрээри, биһиги көлүнөҥө уруккулар ис дууһалара, сүрэхтэрэ, майгылар санаабыр быдан үрдүккэ турар курдуктар.

**Дьөгүөр ТҮБЭ,
1945 с. 1 кылаас үөрэнээччитэ,
СР н/х үтүөлээх үлэһитэ,
суруйааччы
«Саха сирэ», 2011 с.**

КЫАЙЫ ҮРҮҮҮ
Кыайы күнэ кэтэһиилээх — Кыһыар кыһыл былаахтаах, Чээлэй манган былааттаах, Сандап сырдык сардангалаах...
Кыайы күнэ түмсүүлээх — Сүүс саастаах буойуттар, Сэрии кэмин оҕолоро, Саҥа олох ыччаттара...
Кыайы күнэ долгутуулаах — Киммит кэлэр, киммит кэлбэт, Көрдөөх-үөрүү айылгылаах, Эчки көрсөр эрэллээх...
Кыайы күнэ санатылаах — Төннүбэтэх дьоруойдар, Хаймыылаах суруктар, Тулаайахтар, оҕдоболор...
Кыайы күнэ оройдоох — Эйэ ныйыл айгалээх, Добордоһуу сомоһолоох, Модун түмсүү көмүөллээх...
Кыайы күнүн баҕата Күнтэн күн биир буолуо, Сир Ийэ изнигэр Сырдык ыраас дьаралык...

Хос ырыата:
Кыайыга дьаралый, Эйэбэ дьурулут!
Дьөгүөр ТҮБЭ

Кэпсэһин баҕарабын

Кулун тутар 24-28 кк. Москваҥа „Гордость нации“ диэн оҕолор ортолоругар норуоттар икки ардыларынаағы талааны көрүү конкурс буолан ааспыта.

Россия эбэ хотун тэбэр сүрээһэр ыраахтан-чугастан 250-ча кыттааччы тоһуоруна мустан үс күн устата талааннарын көрдөрбүттэр, кэпсээбиттэр. Кинилэр аатырар модельер Вячеслав Зайцев мундатын дьийэтигэр, Останкино телебаһына „Королевская“ диэн ааттаах кэнсиертир саалаты-

ТАЛААН КҮРЭБЭР

атылар. Оҕолор бу кэрэ эйгэҥэ айаны бэлэхтээбит, көмөлөспүт дьонно, тэрилтэҥэ махталлара мунура суох. Ол курдук: улуус баһылыга А.И. Ильингэ, оҕо спортивнай оскуолатын директора Б.П. Егоровка, „Сахатранснефтегаз“ тэрилтэҥэ, үөрэнэр оскуолаларыгар, „Ткани“, „Светлана“ маҕаһынарга у.д.а.

Конкурс балаһыанньатынан кыайылаахтар ыам ыйын 1-7 кк. Турцияҥа ыытыллар модел-

гэл”, „Дьэргэлэн“, „Чаҕыл“, „Айаара“ ансаамбылларга кыргыттар уонна уолаттар утумнаахтык дьарыктаналлар. Мантан, „Чаҕыл“ квинтетка ылыһыр Сайнаара Заровниева хайыы үйэ эдэр ырыаһыт быһыытынан бэйэтин көрдөрөн, хатыламмат күүстээх куолаһа биһирэнэн, дьонно-сэргэҥэ билиннэ. Кини быйылгы „Ылла, эдэр саас“ Аркадий Алексеев тэрийэр республикатаағы конкурска кыттан үһүс степеннээх лауреат аатын ылла. Былырыныкы күрэххэ кыттан анал номинациянан бэлиэтэммит эбит буоллаһына, быйыл үс бастын иһигэр кирибитэ элбэҕи этэр. Ол туһунан Сайнаара санаатын манньк үллэстэр:

„Конкурска бэрэбиэркэлэнэн уонна атыттары кытта бэйэбин тэннэн көрөөрү кыттыбытым. Ситиһиибинэн астынным. Ылыыр таһымым үрдээбит эбит диэн түмүккэ кэлиим. Ол эрэри өссө сайдыахха наада. Бу ситиһиинэн тохтуур сатаммат“. Өссө Сайнаара ырыаһыт буолар баҕалааһын, сына киһини тардар дькит күүстээгин туһунан кэпсээтэ. Онон кыысчаан номнуо ырыа алыбыгар ылларбыта билиннэ. Кини „Эйиэхэ“ диэн С. Ченянов матыбыгар уонна Л. Кардашевская тылларыгар ырыатын саха араадыһытыгар истиэххэ сөп.

Кэпсээбиттэринэн, кэрэ ырыа дьон кутун тутан сакаастанара элбээбит үһү. Онон улаханнык санарбакка, эдэр ырыаһыкка ситиһиилэри эрэ баҕарыаххайыҥ. Бу конкурска иккис миэстэни Алеша Попов ылбыт. Кини билигин эдэр ырыаһыттары өйүүр, үөрэтэр сорукутаах тэриллит Аркадий Алексеев „Айар сахалар“ бөлөһөр кириэн, элбэхтик гастролга сылдьан, кизэн эйгэҥэ биллэн эрэр.

Аҕыһах сыллааҥыта Намна эдэр ырыаһыттар республикатаағы конкурстарга буолбуттаах. Оно тэрийээччилэртэн биридэстэрэ намнар ырыаһыта суох эбикиит диэн түмүк онорбута, төттөрү буолан таһыта. Ыччагылыһыр, айар-тутар уонна кылаабынайа баҕалаах. Онон иннибитигэр сайдыы суола дьэнкэтик тыргылар...

Л. УВАРОВСКАЯ

гар эриэккэс талааннарынан, сатабылларынан дьону-сэргэни сөхтөрбүттэр.

Бу кизэн хабааннаах көрүү-конкурска Саха сириттэн уон оҕо, ол иһигэр Нам уллуһунтан: Аппааньттан Рома Николаев, Намтан Дайаана Говорова, Света Уваровская тийэн кыттыбыттара. Оҕолорбут ырыаҥа, үңкүүгэ, оригинальнай жанрга талааннарын көрдөрбүттэр. Түмүгэр, Ромалаах Света үрүн көмүс, Дайаана бороонса мэтээллэри ылан үөрэнкөгөн, сүөм үрдэн дьийэлэригэр кэлбиттэрэ. Буолумуна даҕаны, бүтүн Россия талааннахтарын түмүтүтүһүлгэҥэ хас биридди оҕо кыттар буолбатах. Онон оҕолор улахан чизскэ тиксэн, төрөһүт культураларын көрдөрөн, ырыаларын-тойуктарын иһигиннэрэн, дойду ааттаахтарын кытта бииртэн, өссө хайа эрэ өттүнэн кинилэри куоһаралларын дакааста-

лар, талааннар, дизайнердар норуоттар икки ардыларынаағы форумнарыгар кыттар ыраабы ылаллар. Маны тэнэ Голливудка аан дойдутаағы ырыа искусствотын чемпионатыгар Россия аатын көмүскүү барар путевканы туталлар. Ол сиэринэн Рома Николаев уонна Света Уваровская Турцияҥа ыңырыллыбыттар.

Н.С. Охлопков аатынан уллуустағы гимназия үөрэнээччилэрэ үөрэххэ эрэ буолбакка, ырыаҥа-үңкүүгэ эмиэ талааннара таһымыр. Манна хаһыс да сылын ырыа куруһуога айымньылаахтык үлэлир. Оҕолор араас элбэх конкурстар, фестиваллар кыайылаахтара, лауреаттара буолан, уллуустарын дорҕоонноохтук ааттатылар. Быйыл анал кабинеттанан орду элбэх оҕо суруттарбыт. Онон барыта 70-ча буолан ырыа алыбытар уһуйуллаллар. Билиннитэ „Чир-

Ааҕааччыга информация

Саас буолан уулуссаҕа бэйдиэ үөрдээн сылдьар ыттар элбээтилэр. Ыттар бэйдиэ сылдьыылары киһиэхэ-сүөһүгэ, ордук оҕо кутталлаах буолууларын, сир-уот, нэһилиэнньэлэх пууннар территориялар киртийитин, араас киһиэхэ да сүөһүгэ да кутталлаах сыстыганнаах уонна паразитарнай ыарыылар тарҕаныларын сүрүн биричиинэ буолуутун бары билэбит. Ол гынан баран, ыттарбытын дьиэ кыылын быһыытынан сылыгар-сорууга: булчут, харабыл, доҕор быһыытынан бэрээдэктээхтик иитии, көрүү-исти хаһаайыттар өтүлэрэнтэн кыаллыбат. Ыт — киһи доҕоро диин этэбит эрээри, бу доҕорбутугар сыйһаммыт мөлтөх. Үгүс дьон ыты сыала-сорууга суох иитэллэр, аһаптар, ыт оҕолорун, куоскалары туһатыттан таҕыстаҕына хотоннорго, котельнайдарга бырааллар, үгүс ыттар уулуссаҕа бэйдиэ сылдьаллар, кыыл ыарыытын утары ытыллар ветеринарнай вакцинациялары, обработкалары тумналлар.

2011 с. доруобуйа харыстабылын сулууспатын информациятын улууска ыттар киһиэхэ саба түһүүлэрэ 26 регистрацияламмыт. Бу информацияга олобуран улуустааҕы государственной ветеринарной надзор дуоһунастаах сирэйдэринэн Российской Федерация административной правоохранительных органов кодэксыгар олобуран 2011 с. 9 ыттаах хаһаайын, Саха республикатын кодэксыгар олобуран 5 ыттаах хаһаайын административной миэрэҕэ тардылыннылар. Үгүс ыт хаһаайыттары, кимнээхтэрэ биллибэккэ, миэрэҕэ тардыллыбыттар. Хомойуох иһин, ыттар саба түһүүлэриттэн доруобуйаларын эчэппит, имуществолара буорту буолбут кыһалҕалаах ханна, ханнык

сулууспаҕа үгсүү (жалоба) түһэрэллэрин билбэттиригиттэн материалнай, моральной эппиэтинскэ ким да тиксиктэр. Сорох дьыалаҕа хаһаайыттар бэйэ-бэйэлэрин икки ардыларыгар быһаарсыыларынан түмүктөнөр.

Ханан даҕаны, республика да Россия да таһымыгар ыты иитии уонна ону бэрээдэктээһингэ ытыллар үлэлэргэ кыһалгалар (проблемалар) элбэхтэр. Баар проблемалар ордук сыгырхайан иһиилэр киһини дыксыннорор. Улууска ыт ахсаана сылын ахсын элбээн иһэр. Ол курдук, ветеринарнай сулууспа эмиир-сэрэтэр үлэлэр чэрчилэринэн ытыллар регистрация түмүгүнэн ыт ахсаана: 2010 с. — 1736, 2011 с. — 1890 буолбут. Ордук элбэх ыт Нам (305), Алпааны (164), 1 Хомустаах (113), Партизан (134), Үөдэй (135), Хамаҕатта (158), Хатырык (188), Салбан (108) нэһиликтэригэр регистрацияламмыттар. Онтон регистрацията суох ыт төһө элбэҕэ биллибэт.

Республика уонна федеральной «Ветеринария туһунан» сокуоннарыгар, «О порядке содержания собак, кошек, экзотических животных и об ответственности их владельцев» 2002 с. республика сокуонугар, 2004 сылтан үлэтиир «Саха республикатын правительствотын территориятыгар ыты, куосканы уонна экзотической кыыллары иитии быраабылатыгар» сүөһү, кыыл хаһаайыттары кыыллары сүөһүлэрин көрүүтүгэр истиитигэр эппиэтинэни сүгэллэр диин чопчу ыйыллар. Үөһө ыйыллыбыт ыты иитии

ЫТЫ ИИТИИ ЭППИЭТИНЭСТЭЭХ

быраабыла 2-с разделын, 3 пуунугар этиллэринэн, ыт бороудатыттан, регистрациялаабыттан регистрацията суоҕуттан тулууга суох, хаһаайына суох уулуссаҕа (общественной миэстэҕэ) сылдьар ыт бэйдиэ (бродячай) ытынан ааҕыллар. Бэйдиэ ыттар бу быраабыла 4.25 пуунугар олобуран, олох-дьаһах коммунальной хаһаайыстыба сулууспатын иһинэн тэриллитбит ыттары тутар анал биригээдэлэринэн тугуллуохтаахтар уонна анал кылгас болдьооххо кыылы тутар пуунга туруорулуохтаахтарын, үс хонук иһигэр хаһаайына көстүбэтэх ыт өлөрүлүөхтээгин туһунан ыйыллар. Бу үөһэ этиллэр үлэлэри ыттарга 1981 с. (с измен. дополнениями 12.10.2006 г.) «Инструкция по отлову, содержанию и использованию безнадзорных собак, кошек в городах и других населенных пунктах» инструкция үлэтиир.

Бэйдиэ сылдьар ыттар ахсааннарын аҕыйатыҕа үлэ барара олох ирдэбилэ, тулалыыр айылҕабытын харыстыыр сорукпут биир сыала, чэнчис-ырас олоххо тардыһыны туоһута, нэһилиэнньэ доруобуйатын туһугар охсуһуу биир сүрүн сорууга. Онтон бу үлэ улуус да поселениялар да таһымнарыгар кыаллыбакка турар сүрүн кыһалҕа. РФ «О животном мире» диин 258 №-дээх сокуон 27 ыст. «Регулирование численности объектов животного мира» диин ыстатыйата ону көнүлүүр: «в целях охраны здоровья населения, устранения угрозы для жизни человека, предохранения от заболеваний сельскохозяйственных и других домашних животных, предотвращения нанесения ущерба народному хозяйству, животному миру и среде его обитания осуществляются меры по регулированию численности отдельных объектов животного мира».

Биһиги улууспугар ыты иитии бэрээдэгин кэспит хаһаайыттарга ветеринарнай сулууспа эрэ миэрэҕэ тардыахтаабын, ыттары ветеринарнай специалисттар өлөрүөхтээхтэрин курдук сыһа өйдөбүл баар. Онон кылгастык өйдөтөр быһаарыы биэрэбит.

Республика уонна Федеральной «Ветеринария туһунан» сокуоннарыгар, «О порядке содержания собак, кошек, экзотических животных и об ответственности их владельцев» 2002 с. республика сокуонугар, 2004 сылтан үлэтиир «Саха республикатын правительствотын территориятыгар ыты, куосканы уонна экзотической кыыллары иитии быраабылатыгар» 2004 с. «243 №-дээх республика правительствотын уурааҕар олобуран, «О правилах содержания собак, кошек и экзотических животных на территории Республики Саха (Якутия)» быраабылаҕа ветеринарнай специалисттар боломуочуйатыгар эмиир-сэрэтэр үлэлэр уонна бу этиллибит сыала толорор инниттэн регистрациялыыр үлэлэр кириэрлэр.

2011 с. улууска ветеринарнай сулууспанан специалисттарынан иири ыарыы утары 1857, чума ыарыы утары 341, эвтаназия (по обращениям владельцев ветспециалисту) 2 ыт, 7 куоска, нэһилиэнньэҕэ өйдөтөр-сэрэтэр үлэлэр: бэсиэдэлэр 1787, 1 радионан, 2 телевидениенэн, 13 ыты бэрээдэктээһингэ санбололтоһон оҕууллубут. Улуустааҕы ветеринарнай сулууспа кылгастык ыты иитии быраабылатыттан быһа тардан тиэрдибит уонна ону туһунаргытыгар ыгырабыт:

1. Ыты, куосканы, атын экзотической кыыллары хаһаайыттар иитэ ылаахтарына, нэдиэлэ иһигэр (ыт оҕолоро 3 ыйдарыттан) олохтоох ветеринарнай учреждениеҕа регистрациялалара булгуччулаах уонна сыл ахсын перерегистрация бараллара ирдэнэр. 2. Ыттары, куоскалары, атын

да экзотической кыыллары ветеринарнай көрүүгэ, диагностической чинчийгэ, сэрэтэр прививкаларга, обработкаларга уонна да атын ветеринарнай

специалистар ирдэбиллэринэн, көрүүгэ хаһаайыттар кыыллары аҕалаллара булгуччулаах.

3. Ыты, куосканы, атын экзотической кыыллары уопсай дьыэлэр подъезтарыгар, подвалларыгар, көрдүдөрдэригэр, балконнарыгар иитэр хааччахтаах.

4. Ыты, куосканы, атын экзотической кыыллары уопсай дьыэлэргэ иитэр түгэнгэ, ветеринарнай-санитарнай, санитарнай-гигиенической ирдэбиллэри туһунан буоллаахха, ыаллы олоҕор квартираннар көнүлүүр түгэннэригэр эрэ иитии көнүлүнэр.

5. Чааһынай дьыэлэргэ хаһаайыттар ыты баайыга туруоруохтаахтар. Олбуор бүтэй буоллаҕына, ыт босхо сылдьарын туһунан сэрэтэр табличка ыйанар, оччоҕо эрэ ыт босхо сылдьахтаах.

6. Ыттар, куоскалар, атын да экзотической кыыллар эмискэ өлөн хаалар, эбэтэр иирэр ырыыга уорбаланар түгэннэригэр, ветеринарнай специалист кэлиэр диэри ыалдыбыт кыылы туспа арааран туруорулуохтаах.

7. Ыттары, куоскалары, атын да кыыллары көрүүтэ-истиитэ суох хаалларар, уулуссаҕа, уопсай дьыэлэргэ, котельнайдарга, хотоннорго атын да сирдэргэ мээһэ бырааҕар көнүллэмтэ.

8. Ыттары, куоскалары, атын да кыыллары атын сиргэ илдьэргэ (улуус, республика таһыгар) тахсарыгар эрдэттэн ветеринарнай специалиһи сэрэтиллиэхтээх, барыан биир ый иннинэ карантиннай мероприятиялары онотторулуохтаах, ветеринарнай сибидиэтэлистебэ ылыллыахтаах (клинической көрүү, иирэр ыарыы утары вакцинация, гельминг чинчийии, дегельминтизация).

9. Ыт киһини ытырдаҕына, суһаллык ветеринарнай сулууспа уонна доруобуйа харыстабылын учреждениетыгар биллэриллиэхтээх.

10. Элбэх дьон түмсүүлэх ыттар, атын да кыыллар быыстапкалара, ыттар күрэхтэрин (бои, шоу, турниры) ытылларыгар анал көнүл ирдэнэр (государственной ветеринарнай уонна санитарнай-эпидемиологической надзордуур органнар көнүллэр).

11. Потенциально кутталлаах (агрессивнай, киһи, сүөһү олоҕор, доруобуйатыгар кутталы үөскэтээн сөптөөх) ыттары, атын да кыыллары регистрацията суох, специальнай көнүлэ суох иитэр көнүллэмтэ.

Потенциально кутталлаах ыттар категорияларыгар кириэрлэр: английскай бульдог, аргентинскай дог, бульмастиф, бультерьер, доберман, кавказскай овчарка, мастиф, московскай сторожевой, немецкай дог, питбультерьер, ротвейлер, среднеазиатскай овчарка, черная терьер, ризеншнауцер, стаффордширтерьер, мастино-неаполитано уо.да. Маннькыттар киһи-сүөһү аҕыйах сирдэригэр (оҕо площадкаларыгар, үөрэх, доруобуйа харыстабылын тэрилтэлэрэ суох сирдэригэр) көчүтэллэрэ көнүллэнэр.

12. Кыыллар өлүктэрин нэһиликтэргэ баар өлүгү уматтар сирдэргэ (ямы для уничтожения трупов, биологических отходов) уматыллыахтаах,

мээһэ сиргэ быраабыллыбат, көмүллүбэт.

Улуус да республика да таһымыгар ыты бэрээдэктээһингэ үлэтиир сулууспалар элбэхтэр: бастатан туран, олохтоох дьаһалта, олох-дьаһах коммунальной сулууспата, хонтуруоллуур (надзордуур) органнар: роспотребнадзор, госветнадзор, айылҕа харыстабылын инспекцията, улуус уонна поселениялар истэринэн үлэтиир административной комиссиялар, ис дьыала органнара (полиция, сууттар).

Саха республикатыгар 2009 с. алтынньы ый 14 к. республика правительствотын 358 №-дээх уурааҕар олобуран, «Кодекс об административных правонарушениях РС(Я)» ылыныллыбыта. Бу кодекс 5 баһын: административные правонарушения в области обращения с животными — 5.1, 5.2, 5.3 ыст. олобуран, ыттаах хаһаайыттар ыты иитии бэрээдэгин кэстэхтэринэ административной кэһиилэринэн буруйданан миэрэҕэ тардыллыахтарын сөп. Бу ыстатыйаларга миэрэҕэ тардар боломуочуйалаах органнарын буолаллар: государственной ветеринарной надзордуур (хонтуруоллуур) орган, улууска үлэтиир административной комиссиялар, мировой суут.

Государственной ветеринарной надзордуур орган ыт хаһаайына биллэр түгэнгэр, бу ыстатыйалартан үөһэ этилибит Кодекс 5.1 ыст. 1-кы ч. (нарушение установленных правительством РС(Я) правил выгула собак, в т.ч. появление с

собакой без поводка и намордника в магазинах, учреждениях, на детских площадках, рынках, в транспорте, а также выгул собак на территориях учреждений здравоохранения, детских садов, школ и иных образовательных учреждений, работающих с несовершеннолетними), эмиз бу ыстатыйа 2-с ч. (нарушение владельцами домашних, экзотических, диких отловленных животных и птиц правил пользования жилыми помещениями, санитарного содержания мест общего пользования, лестничных площадок, лифтов, подъездов, придомовых территорий в случае, если такое нарушение допущено ими в связи с осуществлением прав владельцев таких животных) уонна 5.3 ыст. 2-с ч. (уклонение от вакцинации животных) административной миэрэҕэ тардар боломуочуйалаах. Онтон атын ыстатыйаларга 5.2 ыст. 1-кы, 2-с чч. (нарушение порядка регулирования численности, отлова и содержания безнадзорных домашних животных) уонна 5.3 ыст. (уклонение от регистрации собак и кошек в организациях, образующих единую систему учета, установленных правительством РС(Я)) миэрэлэри улуустарга үлэтиир административной комиссиялар көрөөлөр.

Административной кодекс 5.1 ыст. 3 ч. (отсутствие со стороны владельцев надлежащего контроля за поведением домашних, экзотических, диких отловленных животных и птиц, если оно повлекло повреждение или уничтожение имущества граждан или юридических лиц), 4 ч. (допущение по неосторожности нападения домашнего животного на человека причинением вреда здоровью человека, если это действие не содержит признаков преступления, предусмотренной ст. 118 Уголовного Кодекса РФ) мировой сууттар миэрэҕэ тардар боломуочуйалаахтар.

Санитарнай-гигиенической, экологической ирдэбиллэри кэһиигэ роспотребнадзор уонна айылҕа харыстабылын инспекция бэйэлэрин истэринэн үлэтиир туспа ыстатыйаларын үлэтииллэр. Онтон ыттар саба түһүлэриттэн доруобуйаларын эчэппит, имуществолара буорту буолбут кыһалҕалаахтар моральной уонна материалнай ирдэбили суут нөҕүө быһаартараллар.

Л.В. АЛЕКСЕЕВА,
Нам улуунун кыл государственной ветеринарнай инспектора

Филиал Федерального государственного бюджетного образовательного учреждения ВПО «Байкальский государственный университет экономики и права» в г. Якутске
объявляет приём по очной и заочной формам обучения на бюджетные и коммерческие места:

НА СПЕЦИАЛЬНОСТЬ
080115.65 Таможенное дело (русс. яз., общ., ин. яз.)

НА НАПРАВЛЕНИЯ
080100.62 Экономика (русс. яз., общ., мат.)
- Финансы, кредит, банки;
- Бухгалтерский учет и налогообложение;
- Экономика нефтегазового комплекса;
- Экономика строительства и недвижимости;
- Экономика предпринимательской деятельности.
030500.62 Юриспруденция (русс. яз., общ., ин. яз.)
- Гражданское право;
- Уголовное право;
- Государственное и международное право.
080500.62 Менеджмент (русс. яз., мат., общ.)
- Менеджмент сферы услуг (маркетинг и гостиничное дело);
- Производственный менеджмент (транспорт и связь);

081100.62 Государственное и муниципальное управление (русс. яз., мат., общ.)
100100.62 Сервис (русс. яз., мат., общ.)
100400.62 Туризм (русс. яз., ин. яз., мат.)
230700.62 Прикладная информатика в экономике (русс. яз., мат., инфор. и ИКТ)
030300.62 Журналистика (русс. яз., литер., творч. экз.)
- Экономическая журналистика
- Тележурналистика (Мастерская Андрея И)
031600.62 Реклама и связи с общественностью (русс. яз., ин. яз., мат.)

ПРОГРАММЫ СРЕДНЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ:
080108.51 Банковское дело (русс. яз., мат.)
080114.51 Земельно-имущественные отношения (русс. яз., мат.)
030504.51 Право и организация социального обеспечения (русс. яз., ин. яз.)
080110.51 Экономика и бухгалтерский учёт (по отраслям) (русс. яз., мат.)

Набор в БГУЭП ведется на базе 9 и 11 классов

тел:36-91-91
тел:35-55-05
bguiep@mail.ru
www.bguiep-yakutsk.ru

Лицензия №1794 от 1 сентября 2011 г.
Свидетельство о государственной аккредитации серия ВВ №001251 регистрационный №1238 от 21 ноября 2011 г.

Понедельник, 21 мая 05.40 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40, 13.50 Женский журнал 09.50 Жить здорово! 10.55 Модный приговор 12.15 Т/с «Женский доктор» 13.10, 04.20 Хочу знать 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.15 Т/с «Девичья охота» 16.15 Между нами, девочками 17.00 Жди меня 18.00 Вечерние Новости 18.45 Давай поженимся! 19.50 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Т/с «Побег» 22.30 Никита Хрущев. Голос из прошлого 23.30 Вечерний Ургант 00.00 Познер 01.00 Ночные новости 01.20 Непутевые заметки 01.45 Х/ф «Незваные» 03.20 Неодолбила, недожила...

Вторник, 22 мая 05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка

21 мая, понедельник 7:00 «Новый день-Сага күн» 9:00 «Progress» 9:30 «Школа абитуриента» 10:00 «Мас күүлэйэ» («Хангалас» ТВ) 10:30 «Отчий дом» 11:00 «День за днем» информационная программа 11:35 «Күнчээн»: Айыы обото 11:50 «Мультки из детства» 12:00 «Аан дойду кустуга-Коньба» 12:30 «Охота и рыбалка в Якутии» 13:00 «Тарбаахатын астыахха» 13:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 14:00 «Атлантида» сериал (Россия) 14:50 «Тайны века» документальный сериал 15:35 «Время кино»: Домбэ и сын. I серия 17:05 «Мультки из детства» 17:30 «Геван» 18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 18:20 «Дьэз кэргэн-халыг хаха» 18:50 «Күнчээн»: Айыы обото 19:05 «Чэгиэн» прямой эфир 20:00 «Недвижимость в Якутии» 20:15 «Эргимтэ» 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 21:05 «Биһикчээн» 21:15 «Аал-луук мас» 21:45 «Простые истины» 22:15 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

22 мая, вторник 7:00 «Новый день-Сага күн» 9:00 «Праздник в нашем доме» 9:30 «Родительский» 10:00 «Спортивна күрэх» («Хангалас» ТВ) 10:25 «III зональная спартакиада сотрудников отделов МВД» (ТВ «Чароит») 11:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 11:20 «Күнчээн» 11:35 «Мультки из детства»

09.40, 13.50 Женский журнал 09.50 Жить здорово! 10.55 Модный приговор 12.15 Т/с «Женский доктор» 13.10, 03.55 Хочу знать 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.15 Т/с «Девичья охота» 16.15 Между нами, девочками 17.00 Жди меня 18.00 Вечерние Новости 18.45 Давай поженимся! 19.50 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Т/с «Побег» 22.30 Никита Хрущев. Голос из прошлого 23.30 Вечерний Ургант 00.00 Ночные новости 00.20 Гражданин Гордон 01.20 Х/ф «История рыцаря»

Среда, 23 мая 05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40, 13.50 Женский журнал 09.50 Жить здорово! 10.55 Модный приговор 12.15 Т/с «Женский доктор» 13.10 Хочу знать 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.15 Т/с «Девичья охота» 16.15 Между нами, девочками

12:30 «Дьүкээбил суһумун анныгар» («Өлөөн» ТВ) 13:00 «Сардаана» 13:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 14:00 «Атлантида» сериал (Россия) 14:50 «Тайны века» документальный сериал 15:40 «Время кино»: Домбэ и сын. II серия 17:30 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация 18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 18:20 «Кэптин үлэхит доһоно» («Бэрдьигэс» ТВ) 18:50 «Күнчээн» 19:05 «Харах далайгар аһаҕас эфиргэ ток-шоу 20:00 «Подобности» 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 21:05 «Биһикчээн» 21:15 «Из архива ТВ»: Брюс Пэрри Арктиканы арыйар 22:15 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

23 мая, среда 7:00 «Новый день-Сага күн» 9:00 «Геван» 9:30 Благотворительная потеря «Победа-67» 10:15 «ТВ-спорт»: Чемпионат мира по легкой атлетике 10:45 «Недвижимость в Якутии» 11:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 11:20 «Күнчээн» 11:35 «Мультки из детства» 11:45 «Геван» 12:15 «Простые истины» 12:45 «Айыы сьдьаайа сырыаллаха» 13:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 14:00 «Атлантида» сериал (Россия) 14:50 «Тайны века» документальный сериал 15:35 «История Одри Хелберн» I серия 17:20 «Мультки из детства» 17:30 «Золотой фонд ТВ» 18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 18:20 «Дойдум миэнэ» («Орто Халыма» ТВ) 18:50 «Күнчээн» 19:00 «Социум» прямой эфир 19:45 «Охота и рыбалка в Якутии»

24 мая, четверг 7:00 «Новый день-Сага күн» 9:00 «Геван» 9:30 Благотворительная потеря «Победа-67» 10:15 «ТВ-спорт»: Чемпионат мира по легкой атлетике 10:45 «Недвижимость в Якутии» 11:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 11:20 «Күнчээн» 11:35 «Мультки из детства» 11:45 «Геван» 12:15 «Простые истины» 12:45 «Айыы сьдьаайа сырыаллаха» 13:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 14:00 «Атлантида» сериал (Россия) 14:50 «Тайны века» документальный сериал 15:35 «История Одри Хелберн» II серия 17:05 «Мультки из детства» 17:30 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация 18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 18:20 «Кэптин үлэхит доһоно» («Бэрдьигэс» ТВ) 18:50 «Күнчээн» 19:05 «Харах далайгар аһаҕас эфиргэ ток-шоу 20:00 «Подобности» 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 21:05 «Биһикчээн» 21:15 «Из архива ТВ»: Брюс Пэрри Арктиканы арыйар 22:15 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

17.00 Жди меня 18.00 Вечерние Новости 18.45 Давай поженимся! 19.50 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Т/с «Побег» 22.30 Среда обитания 23.30 Вечерний Ургант 00.00 Ночные новости 00.20 В контексте 01.10 Х/ф «Париж! Париж!» 03.35 Т/с «Борджиа»

Четверг, 24 мая 05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40, 13.50 Женский журнал 09.50 Жить здорово! 10.55 Модный приговор 12.15 Т/с «Женский доктор» 13.10 Хочу знать 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.15 Т/с «Девичья охота» 16.15 Между нами, девочками 17.00 Жди меня 18.00 Вечерние Новости 18.45 Давай поженимся! 19.50 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Т/с «Побег» 22.30 Человек и закон 23.30 Вечерний Ургант 00.00 Ночные новости 00.20 На ночь глядя 01.15 «Rolling Stones» в изгнании 02.35 Х/ф «Черная

20:15 «Бизнес-формула» 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 21:05 «Биһикчээн» 21:15 «Доруобуйабыт-бэйэбит илибинигэр» («Майа» ТВ) 21:30 «Точка кипения» 22:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

24 мая, четверг 7:00 «Новый день-Сага күн» 9:00 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация 9:30 «Точка кипения» 10:00 «Доруобуйабыт-бэйэбит илибинигэр» («Майа» ТВ) 10:15 «Простые истины» 10:45 «Эргимтэ» 11:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 11:20 «Күнчээн»: Кэрэ биһигэ 11:35 «Полярная звезда» 12:05 «Аал-луук мас» 12:35 «Чэгиэн» 13:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 14:00 «Атлантида» сериал (Россия) 14:50 «Тайны века» документальный сериал 15:35 «История Одри Хелберн» II серия 17:05 «Мультки из детства» 17:30 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация 18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 18:20 «Кэптин үлэхит доһоно» («Бэрдьигэс» ТВ) 18:50 «Күнчээн» 19:05 «Харах далайгар аһаҕас эфиргэ ток-шоу 20:00 «Подобности» 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 21:05 «Биһикчээн» 21:15 «Из архива ТВ»: Брюс Пэрри Арктиканы арыйар 22:15 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

25 мая, пятница 7:00 «Новый день-Сага күн» 9:00 «Дойдум миэнэ» («Орто Халыма» ТВ) 9:30 «Из архива ТВ»: Брюс Пэрри Арктиканы арыйар

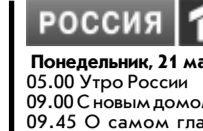
10.15 Смак 11.00 Здравствуйте, я ваш Калыгин! 12.15 Х/ф «Здравствуйте, я ваша тетя!» 14.10 Т/с «Галина» 18.00 Вечерние Новости 18.15 Кто хочет стать миллионером? 19.20 Я открою свое сердце 21.00 Время 21.20 Жестокие игры 23.00 Что? Где? Когда? 00.05 Х/ф «Падение Черного ястреба» 02.40 Х/ф «Муха 2» 04.40 Т/с «Борджиа»

Пятница, 25 мая 05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00 Новости 09.05 Контрольная закупка 09.40, 13.50 Женский журнал 09.50 Жить здорово! 10.55 Модный приговор 12.15 Т/с «Женский доктор» 13.10 Хочу знать 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.15 Т/с «Девичья охота» 16.15 Между нами, девочками 17.00 Жди меня 18.00 Вечерние Новости 18.45 Поле чудес 19.50 Пусть говорят 21.00 Время 21.30 Достояние РЕ-спублики: Михаил Танич 23.45 Х/ф «Люди в черном II» 01.15 Х/ф «Информатор» 03.10 Х/ф «Большой каньон»

Суббота, 26 мая 05.50, 06.10 Х/ф «Шальная баба» 06.00, 10.00, 12.00 Новости 07.35 Играй, гармонь любимая! 08.20 М/с «Детеныши джунглей» 08.50 М/с «Смешарики. ПИН-код» 09.00 Умницы и умники 09.45 Слово пастыря

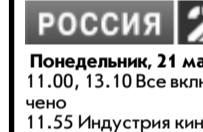
10.15 Смак 11.00 Здравствуйте, я ваш Калыгин! 12.15 Х/ф «Здравствуйте, я ваша тетя!» 14.10 Т/с «Галина» 18.00 Вечерние Новости 18.15 Кто хочет стать миллионером? 19.20 Я открою свое сердце 21.00 Время 21.20 Жестокие игры 23.00 Что? Где? Когда? 00.05 Х/ф «Падение Черного ястреба» 02.40 Х/ф «Муха 2» 04.40 Т/с «Борджиа»

Воскресенье, 27 мая 06.00, 10.00, 12.00 Новости 06.10 Х/ф «Прорыв» 08.05 Служу Отчизне! 08.40 М/с «Тимон и Пумба» 09.00 М/с «Смешарики. ПИН-код» 09.15 Здоровье 10.15 Непутевые заметки 10.35 Пока все дома 11.25 Фазенда 12.15 Музыкальный фестиваль «Голосающий Киев» 17.20 Волшебный мир Дисней. «Король лев» 19.00 Минута славы 21.00 Воскресное «Время» 22.00 Прожекторперисхилтон 22.40 Yesterday live 23.45 Т/с «Связь» 00.45 Х/ф «Весь этот джаз» 03.00 Т/с «Борджиа» 03.55 Документальный фильм

Понедельник, 21 мая 05.00 Утро России 09.00 С новым домом! 09.45 О самом главном 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Вести-Москва 11.50, 16.45 Вести. Дежурная часть 12.00 Т/с «Кулагин и партнеры» 13.00 Т/с «Тайны следствия» 14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь» 15.45 Т/с «Кровинушка» 17.50 Т/с «Сваты» 18.55 Прямой эфир 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с «Самара» 23.50 Городок 00.50 Вести+ 01.10 Профилактика

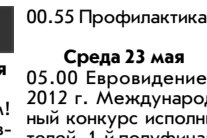
Вторник, 22 мая 05.00 Утро России 09.00 С новым домом! 09.45 О самом главном 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Вести-Москва 11.50, 16.45 Вести. Дежурная часть 12.00 Т/с «Кулагин и партнеры» 13.00 Т/с «Тайны следствия» 14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь» 15.45 Т/с «Кровинушка» 17.50 Т/с «Сваты» 18.55 Прямой эфир 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с «Самара» 23.00 Х/ф «Вторжение» 00.35 Вести+

Понедельник, 21 мая 11.00, 13.10 Все включено 11.55 Индустрия кино 12.25 В мире животных 13.00, 15.00, 00.40, 07.20 Вести-спорт 14.10 Моя рыбка 14.40, 17.30 Вести.ру 15.15, 07.45 Хоккей. Чемпионат мира. Финал. Трансляция из Финляндии 17.50 Местное время. Вести-Спорт 18.20 Прыжки в воду. Чемпионат Европы. Трансляция из Нидерландов 19.20 «Планета футбола» Владимира Стогниенко 19.55 Профессиональный бокс. Микель Кесслер (Дания) против Аллана Грина (США). Бой за титул чемпиона мира в полутяжелом весе по версии WBC 22.35 Х/ф «Топ Ган» 00.55 Плавание. Чемпионат Европы. Прямая трансляция из Венгрии 02.25 Х/ф «Конан-разрушитель» 04.25 Неделя спорта 05.50 Х/ф «Спецназ» 06.45 Наука 2.0. Большой скачок

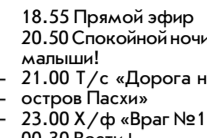
27 мая, воскресенье 8:00 Утренняя зарядка 8:20 «Дом на Севере» 8:35 «Пропеллер» 8:50 «Веселый будильник» 9:05 «ТВ архивыбитан»: Ким да умнулубат, тоух да умнулубат... 9:30 «Олонхоһыһабын көрсө» («Нурба» ТВ) 10:00 «үрдэл» 10:45 «Сахалык киинэтэ керүөбүг»: Сайылык 12:00 «Күндэ сахада күндү» («Сунтаар» ТВ) 13:00 «Аал-луук мас» 13:30 «Саха Сирэ. Күнтэн күн» информационная биэри 14:05 «Ольга Ворончихина» 14:50 «Время кино»: Палата №6 16:30 «Мультки из детства» 17:00 «Полярная звезда»: телевизионный конкурс 17:45 «Веселый будильник» 18:00 «Истинг илдьит» 18:30 «Саха уллу бэргэнэ». Снайпер, Герой Федор Охлопков 19:30 «Якутия. День за днем» информационная программа 20:05 «Сардаана» 20:35 «Родительский» 21:05 «Т В - спорт»: Чемпионат РФ по мас-рестлингу 22:45 «Праздник в нашем доме» 23:15 «Көңүл тустууга Россия чемпионата» аһаҕас эфир

Вторник, 22 мая 10.00 Хоккей. НХЛ. Кубок Стэнли. 1/2 финала. «Нью-Джерси Дэйвилз» - «Нью-Йорк Рейнджерс». Прямая трансляция 12.30 Наука 2.0. Опыт дилетанта 13.00, 15.00, 18.00, 01.30, 03.55, 08.15 Вести-спорт 13.10, 10.00 Все включено 14.10 Язь. Перезагрузка 14.40, 17.40, 08.25 Вести.ру 15.15 Х/ф «Топ Ган» 17.10 Вопрос времени 18.10 Неделя спорта 19.05 Х/ф «Конан-разрушитель» 19.30 Х/ф «Спецназ» 21.50 Мартин Иранек и Мадей Рыбус в программе «90х60х90» 22.55 Футбол. Стыковые матчи. «Нижний Новгород» - «Волга» (Нижний Новгород). Прямая трансляция 01.50 Футбол. Стыковые матчи. «Шинник» (Ярославль) - «Ростов» (Ростов-на-Дону).

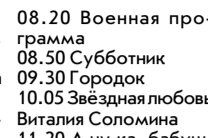
Среда 23 мая 05.00 Евровидение - 2012 г. Международный конкурс исполнителей. 1-й полуфинал. Прямая трансляция из Азербайджана 07.00 Утро России 09.00 С новым домом! 09.45 О самом главном 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Вести-Москва 11.50, 16.45 Вести. Дежурная часть 12.00 Т/с «Кулагин и партнеры» 13.00 Т/с «Тайны следствия» 14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь» 15.45 Т/с «Кровинушка» 17.50 Т/с «Сваты» 18.55 Прямой эфир 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с «Дорога на остров Пасхи» 23.45 Антарктическое лето 00.30 Вести+ 00.50 Профилактика

Четверг, 24 мая 05.00 Утро России 09.00 С новым домом! 09.45 О самом главном 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Вести-Москва 11.50, 16.45 Вести. Дежурная часть 12.00 Т/с «Кулагин и партнеры» 13.00 Т/с «Тайны следствия» 14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь» 15.45 Т/с «Кровинушка» 17.50 Т/с «Сваты» 18.55 Прямой эфир 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с «Дорога на остров Пасхи» 23.00 Х/ф «Вторжение» 00.35 Вести+

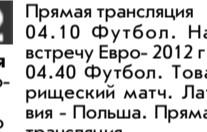
Пятница 25 мая 05.00 Евровидение - 2012 г. Международный конкурс исполнителей. 2-й полуфинал. Прямая трансляция из Азербайджана 07.00 Утро России 09.00 С новым домом! 09.45 О самом главном 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Вести-Москва 11.50, 16.45 Вести. Дежурная часть 12.00 Т/с «Кулагин и партнеры» 13.00 Т/с «Тайны следствия» 14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь» 15.45 Т/с «Кровинушка» 17.50 Т/с «Сваты» 18.55 Прямой эфир 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Х/ф «Приговор» 22.55 Х/ф «Господа офицеры. Спасти императора» 00.45 Х/ф «Долг» 02.40 Футбол. Товарищеский матч. Россия - Уругвай. Прямая трансляция

Суббота, 26 мая 04.55 Х/ф «Перехват» 06.35 Сельское утро 07.05 Диалог 08.00, 11.00, 14.00 Вести 08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва

08.20 Военная программа 08.50 Субботник 09.30 Городок 10.05 Звездная любовь Виталия Соломина 00.30 Вести+ 00.50 Профилактика

Воскресенье 27 мая 05.00 Евровидение - 2012 г. Международный конкурс исполнителей. Финал. Прямая трансляция из Азербайджана 08.15 Сам себе режиссер 09.05 Смехопанорама 09.40 Утренняя почта 10.20, 14.20 Вести-Москва 11.00, 14.00 Вести 11.10 Т/с «Ключи от счастья. Продолжение» 14.30 Праздничный концерт ко Дню пограничника 16.20 Смяться разрешается 17.35 Фактор А 19.10 Рассмеши комика 20.00 Вести недели 21.05 Х/ф «Сердце без замка» 23.20 Х/ф «Терапия любовью» 01.25 Х/ф «Полет фантазии»

Пятница, 25 мая 11.00, 13.10, 18.20 Все включено 11.55 Кровь на моем мобильном 13.00, 14.30, 18.05, 00.40, 05.35, 07.55 Вести-спорт 14.10 Вести.ру 14.45 Х/ф «Город террора» 16.35 Сверхчеловек 17.30, 08.05 ВЕСТИ.ру. Пятница 18.50 Удар головой 19.55 Х/ф «Бой на смерть» 21.50 Наука 2.0. ЕХперименты 22.25 Наука 2.0. Большой скачок 22.55 Х/ф «Король оружия» 00.55 Плавание. Чемпионат Европы. Прямая трансляция из Венгрии 02.45 Футбол. Россия - Уругвай. После матча 05.55 Футбол. Кубок Испании. «Барселона» - «Атлетик» (Бильбао). Финал. Прямая трансляция 08.40 Вопрос времени 09.10 Top Gеrl 10.05 Моя планета

Среда, 23 мая 11.00 Хоккей. НХЛ. Кубок Стэнли. 1/2 финала. «Лос-Анджелес Кингс» - «Анахайм Айслендерс». Прямая трансляция 13.30, 15.00, 17.55, 00.05, 02.45, 07.40 Вести-спорт 13.40, 18.10, 09.00 Все включено 14.40, 17.35, 07.50 Вести.ру 15.15 Х/ф «Время под огнем» 17.05 Наука 2.0. Большой скачок 18.40 Х/ф «Спецназ» 19.35 Х/ф «Город террора» 21.25 Сверхчеловек 22.20 Смешанные единоборства. М-1. Гран-при. Финал. Джош Барнетт (США) против Даниеля Кормье (США) 00.25 Плавание. Чемпионат Европы. Прямая трансляция из Венгрии 03.00 Х/ф «Полицейская академия» 04.55 Х/ф «Полицейская академия-2» 06.35 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы 07.10 Язь. Перезагрузка 08.05 Top Gеrl

Четверг, 24 мая 10.00 Хоккей. НХЛ. Кубок Стэнли. 1/2 финала. «Нью-Йорк Рейнджерс» - «Нью-Йорк Дэйвилз». Прямая трансляция 12.30 Наука 2.0. Опыт дилетанта 13.00, 15.00, 18.00, 01.30, 03.55, 08.15 Вести-спорт 13.10, 10.00 Все включено 14.10 Язь. Перезагрузка 14.40, 17.40, 08.25 Вести.ру 15.15 Х/ф «Топ Ган» 17.10 Вопрос времени 18.10 Неделя спорта 19.05 Х/ф «Конан-разрушитель» 19.30 Х/ф «Спецназ» 21.50 Мартин Иранек и Мадей Рыбус в программе «90х60х90» 22.55 Футбол. Стыковые матчи. «Нижний Новгород» - «Волга» (Нижний Новгород). Прямая трансляция 01.50 Футбол. Стыковые матчи. «Шинник» (Ярославль) - «Ростов» (Ростов-на-Дону).

23.50, 07.20 Удар головой 00.55 Плавание. Чемпионат Европы. Финал. Прямая трансляция из Нидерландов 21.20 Гран-при с Алексеем Поповым 21.50 Формула-1. Гран-при Монако. Квалификация. Прямая трансляция 23.05 Спортивная гимнастика. Чемпионат Европы. Мужчины. Кормандное первенство. Прямая трансляция из Франции 01.20 «Планета футбола» Владимира Стогниенко 01.55 Футбол. Товарищеский матч. Испания - Сербия. Прямая трансляция 03.55 Футбол. Товарищеский матч. Швейцария - Германия 04.40 Футбол. Товарищеский матч. Норвегия - Англия. Прямая трансляция 10.15 Моя планета

Пятница, 25 мая 11.00, 13.10, 18.20 Все включено 11.55 Кровь на моем мобильном 13.00, 14.30, 18.05, 00.40, 05.35, 07.55 Вести-спорт 14.10 Вести.ру 14.45 Х/ф «Город террора» 16.35 Сверхчеловек 17.30, 08.05 ВЕСТИ.ру. Пятница 18.50 Удар головой 19.55 Х/ф «Бой на смерть» 21.50 Наука 2.0. ЕХперименты 22.25 Наука 2.0. Большой скачок 22.55 Х/ф «Король оружия» 00.55 Плавание. Чемпионат Европы. Прямая трансляция из Венгрии 02.45 Футбол. Россия - Уругвай. После матча 05.55 Футбол. Кубок Испании. «Барселона» - «Атлетик» (Бильбао). Финал. Прямая трансляция 08.40 Вопрос времени 09.10 Top Gеrl 10.05 Моя планета

Среда, 23 мая 11.00 Хоккей. НХЛ. Кубок Стэнли. 1/2 финала. «Лос-Анджелес Кингс» - «Анахайм Айслендерс». Прямая трансляция 13.30, 15.00, 17.55, 00.05, 02.45, 07.40 Вести-спорт 13.40, 18.10, 09.00 Все включено 14.40, 17.35, 07.50 Вести.ру 15.15 Х/ф «Время под огнем» 17.05 Наука 2.0. Большой скачок 18.40 Х/ф «Спецназ» 19.35 Х/ф «Город террора» 21.25 Сверхчеловек 22.20 Смешанные единоборства. М-1. Гран-при. Финал. Джош Барнетт (США) против Даниеля Кормье (США) 00.25 Плавание. Чемпионат Европы. Прямая трансляция из Венгрии 03.00 Х/ф «Полицейская академия» 04.55 Х/ф «Полицейская академия-2» 06.35 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы 07.10 Язь. Перезагрузка 08.05 Top Gеrl

Четверг, 24 мая 10.00 Хоккей. НХЛ. Кубок Стэнли. 1/2 финала. «Нью-Йорк Рейнджерс» - «Нью-Йорк Дэйвилз». Прямая трансляция 12.30 Наука 2.0. Опыт дилетанта 13.00, 15.00, 18.00, 01.30, 03.55, 08.15 Вести-спорт 13.10, 10.00 Все включено 14.10 Язь. Перезагрузка 14.40, 17.40, 08.25 Вести.ру 15.15 Х/ф «Топ Ган» 17.10 Вопрос времени 18.10 Неделя спорта 19.05 Х/ф «Конан-разрушитель» 19.30 Х/ф «Спецназ» 21.50 Мартин Иранек и Мадей Рыбус в программе «90х60х90» 22.55 Футбол. Стыковые матчи. «Нижний Новгород» - «Волга» (Нижний Новгород). Прямая трансляция 01.50 Футбол. Стыковые матчи. «Шинник» (Ярославль) - «Ростов» (Ростов-на-Дону).

Суббота, 26 мая 11.00, 09.15 Мосты XXI века 12.00, 06.40 Профессиональный бокс. Алишер Рахимов против Джи Хун Кима 14.00 ВЕСТИ.ру. Пятница 14.30 В мире животных 15.00, 18.00, 01.00, 08.35 Вести-спорт 15.15, 08.45 Индустрия кино 15.45 Х/ф «Бэтмен навсегда» 18.15 Задай вопрос министру 18.50 Футбол. Россия - Уругвай. После матча 20.15 Синхронное

плавание. Чемпионат Европы. Соло. Финал. Прямая трансляция из Нидерландов 21.20 Гран-при с Алексеем Поповым 21.50 Формула-1. Гран-при Монако. Квалификация. Прямая трансляция 23.05 Спортивная гимнастика. Чемпионат Европы. Мужчины. Кормандное первенство. Прямая трансляция из Франции 01.20 «Планета футбола» Владимира Стогниенко 01.55 Футбол. Товарищеский матч. Испания - Сербия. Прямая трансляция 03.55 Футбол. Товарищеский матч. Швейцария - Германия 04.40 Футбол. Товарищеский матч. Норвегия - Англия. Прямая трансляция 10.15 Моя планета

Воскресенье, 27 мая 05.00 Страна. ru 11.35, 09.25 Моя планета 12.45 Sportback 13.10, 15.00, 18.00, 00.15, 06.35 Вести-спорт 13.25 Моя рыбка 13.55, 19.25, 08.55 Язь. Перезагрузка 14.25 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы 15.15 Страна спортивная 15.40 Х/ф «Бэтмен и Робин» 18.15 АвтоВести 18.30 Большой тест-драйв со Стилливиним 19.55 Синхронное плавание. Чемпионат Европы. Дуэты. Финал. Прямая трансляция из Нидерландов 21.15 Гран-при с Алексеем Поповым 21.45 Формула-1. Гран-при Монако. Прямая трансляция 00.30 Плавание. Чемпионат Европы. Прямая трансляция из Венгрии 02.35 Х/ф «Троя» 05.35 Белый против Белого 06.20 Картавий футбол 06.45 Легкая

БИЛЭРИИЛЭР

К Порядку привлечения товариществом собственников жилья, жилищно-строительным кооперативом, иным специализированным потребительским кооперативом либо выбранной собственниками помещений в многоквартирном доме управляющей организацией подрядных организаций для выполнения работ по капитальному ремонту многоквартирных домов с использованием средств, предоставляемых в соответствии с Федеральным законом от 21.07.2007 № 185-ФЗ «О Фонде содействия реформированию жилищно-коммунального хозяйства»

Конкурсная документация по проведению открытого конкурса на выполнение работ по капитальному ремонту многоквартирных домов

1. Общие положения

1.1. Предметом настоящего конкурса является, право заключения договора подряда на выполнение следующих работ по капитальному ремонту Намскай улус, с. Кысыл-сыр, ул. Аммосова, 64, 66, 68, ул. ВЛКСМ, 3.

1.2. Заказчиком является: товарищество собственников жилья «Заря».

1.3. Организатором конкурса является: управляющая компания ООО «Комфорт».

1.4. Начальная (максимальная) цена договора подряда: 3873854,65 рублей, в том числе НДС 697 293,84 рублей.

1.5. Крайним сроком подачи конкурсных заявок: 25 мая 2012 г. 17.00 ч. Заявки подаются по адресу:

Намский улус, с. Кысыл-Сыр, ул. Аммосова, 76, часы работы 09 ч. 00 м. до 18 ч. 00 м.

1.6. Вскрытие конвертов с конкурсными заявками будет произведено в 10 часов 00 минут «28» мая 2012 года по адресу: Намский улус, с. Кысыл-Сыр, ул. Аммосова, 76.

На процедуру вскрытия конвертов приглашаются представители всех претендентов на участие в конкурсе. Полномочия представителя должны быть подтверждены доверенностью.

1.7. Официальное извещение о проведении конкурса публикуется на интернет-сайте: МЖКХ не позднее чем за 10 дней до

даты проведения конкурса.

1.8. Участники конкурса предоставляют обеспечение заявки. 1.9. В случае предоставления участниками конкурса обеспечения заявки участники конкурса должны перечислить сумму в размере 395000 рублей (10% от начальной цены договора подряда) до даты вскрытия конвертов с заявками на следующий счет: тсж счета.

1.10. Официальные результаты открытого конкурса публикуются на интернет-сайте: МЖКХ в десятидневный срок с даты вскрытия конвертов.

1.11. Договор подряда с победителем конкурса заключается согласно форме 5 к настоящей конкурсной документации в десятидневный срок с даты опубликования результатов конкурса.

1.12. Должностное лицо организатора конкурса, ответственное за контакты с участниками конкурса: Кондратьев Афанасий Афанасьевич, директор ООО «Комфорт».

2. Требования к участникам конкурса

Для участия в конкурсе допускаются участники, соответствующие следующим требованиям:

2.1. Деятельность участника не должна быть приостановлена в порядке, предусмотренном Кодексом Российской Федерации об административных правонарушениях.

2.2. У участника не должно быть просроченной задолженности перед бюджетами всех уровней или государственными внебюджетными фондами.

2.3. Участник не должен находиться в процессе ликвидации или в процедуре банкротства.

2.4. Отсутствие участника в реестре недобросовестных поставщиков, который ведется согласно Положению о ведении реестра недобросовестных поставщиков и о требованиях к технологическим, программным, лингвистическим, правовым и организационным средствам обеспечения ведения реестра недобросовестных поставщиков, утвержденном постановлением Правительства Российской Федерации от 15.05.2007 № 292.

2.5. В зависимости от вида работ в конкурсной документации, могут быть определены специальные квалификационные требования для допуска участников к конкурсу.

2.6. Наличие лицензии и иных разрешительных документов на выполнение работ (СРО), связанных с проведением капитального ремонта.

2.7. Обладание профессиональными, техническими ресурсами, оборудованием и другими материальными возможностями, необходимыми для выполнения.

2.8. Обладание опытом капитального ремонта жилищного фонда не менее трех лет.

Роспотребнадзор сэрэтэр! УБААСТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУГУН ОЛОХТООХТОРО!

Сылын ахсын халаан ууга кэлэн, элбэх дьон оло-рор сирин, социальной объектары уу ылар, кирдээх халаан уугутан сир-дойду киргийэр, эпидемиологической өтүнэн сыстыганнаах ис ыарытын үөскээһинин уонна тарванытын куттала улаатар. Иһэр уу хаачыстыбата, нэһиликтээх пууннар, общественной уонна олозор дьэилэр санитарнай туруктара мөлтүөн сөп.

Маны барытын учуоттаан туран, Роспотребнадзор Намнаагы салаата нэһилиэнньэвэ сэрэтэр үлэни ытар: Иһэр ууну оргутан эрэ баран, эбэтэр ыраас бутилированной ууну иһиэххэ наада; ас астыргыра ыраас ууну оргутан эрэ баран туттун; дьэиэ бытовое ууну ыраастыыр фильтрдэри туһанын; оҕо аһыыр иһитин оргуйбут уунан сайҕаан; фруктаны, оҕуруот аһын оргуйбут уунан сууйун; ууну анал «акватабс» таблеткалар дезинфекциялаан, ол иннинэ дозатын болдойон ааһын уонна сөпкө туттун; кичэллээхтик уонна чаастатык илигитин мыыла-лаан сууна сылдьын; ордук аһааххыт иннинэ уонна үлэлээн бүтөн баран. Таһырдыаангы туалеттарга, бөх кутар дьаамаларга хлордаах средствонан дезинфекция ытын; халаан уугуттан эмсэһэлэбит дьэиэ үчүгэйдик бороһуоктаах уонна хлордаах средстволары туттан кичэйэн сууйун; дьэиэ таһын, аттынаағы уулуссаһытын бөхтөн-сыстан ыраастаан; эмп үлэһиттэрэ анаатахтарына профилактической эмтиир таблеткалары иһин;

«Акватабс» таблеткалар ууну дезинфекциялаһын инструкцията: ууну 200-300 литэрэлээх бучукаҕа дезинфекциялыргыра «Акватабс-500» дьон таблетка туттулар (1 бучукаҕа 1 таблетка), онтон 1 тонна-лаах емкоска «Акватабс-1,67» таблетка туттулар (1 таблетка 1 тонна ууга). Таблетканы кыра ууга суурайан баран, уопсай ууга холбоуоха наада, ол кэинэ 30 мүнүүттэн 1 чааска дылы суурайарга туруорулар, ол эрэ кэнниттэн уу туттарга сөп буолар.

Дьэ-уот, туалет дезинфекцията: сухой хлор бороһуогун (гипохлорит кальция, хлорамин) 100 грамм 1 биэдэрэвэ (10 литэрэвэ) суурайан баран дьэ муостатын, ууга барбыт малы-салы кичэйэн сууйулар, онтон туалеттарга, помуоһа дьааһыгар

ЫҔЫРЭХ ТЫПТАР

Саха Республикатын үбүн министиэри-стибэтин Нам улууһугар управлениета өр сылларга суоппарыан үлэлиир **ПЕТРОВ ГИ-ГОРИЙ ВАСИЛЬЕВИЧ** 55 сааскын туолбут өрөгөйдөөх үбүлүйүгүнэн уонна үтүө суобастаах үлэн сыаналанан «Саха республикатын авто-мобильнай транспорн бочуотуурах үлэһитин» үрдүк аатын ылбыккынан ис сүрэхпиттэн кизэн туттан туран эвэрдэлибит!

Баҕарабыт сүгизэн – эбдик доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары кэрэни, сырдыгы, үтүөнү, олоххор, үлэвэр өссө да үрдүк ситиһиилэри, эрэллээх массьынан уруулун өссө да уһуннук тутан айанын аартыга куруук аһаас буоллун.

Саха Республикатын үбүн министиэристибэтин Нам улууһугар управлениета

сухой хлор бороһуогунан төгүрүччү кутулар, кыаллар буоллаһына дьэ тас эркинин, олбуор эркинин эмиз итинник сууйуохха наада.

Доруобуйаһытын харыстаан! Чөл олоһу тутуһун!

ӨРТӨӨҔҮН БОБУЛУННА! КИМ БОПТО?

Тоҕо Дойдугут итэҕэлин көмүскэспэкиит?! Өбүгэбит үгэһин утаралларын бопсубаккыт?! Ыстараабынан ыҕаҕыт, дьонгутун куттуугут?! Куттабыккытын астынаҕыт?! Өрт ходуна ортотунан баран иһэрин, ситэ сизпэпккэ «баһаар» дии-дии умулларгыт көрөргө да сүөргү. Кэдэрги кэмэлди дьэиэ, дьэ, ити буоллаҕа. Өртөөһүн баһаар буолбатах. Былыр-былыр-гыттан, сыл ахсын хаар уулларын, от куураһын кытары, ыам ыйыттан уу кэлиэр диэри, сахалар кэтээн туран өртөөһүнү харса суох ытталлара. Бугул курдук мунуулуллубут сэтээнэх от умайахтаах, саҕа үүнэр окко сир таһаарыахтаах, уовурдуу буолуохтаах. Өртөөһүнү уот алларанан барар, бу баһаар буол-батах. Халыҥ тыа буруонан арчыланар, эмтэнэр. Бу кэмгэ, уоту тыгтыман, умулларыман, Айылҕаҕа мэйһидэһимэн! Өрт уота бэйэтэ умуллар. Бөһүөлөктэргэ кирибэт. Өрт барбыт сиригэр от бөҕө үүнэр, үөн-көйүүр, чыычаах, мас көтөрө, сир сүүрэрэ элбиэр, дьэдьээн-отон дэлэйэр, куобах да мэнээтиир. Мэчирэн, хаһы, халыҥ хаһа да баар буолар. Салтын ырааһыран, кило-род элбиэр. Сир озоновой арангата абыраханар. Өрт уотун умул-ларбыттар, ситэри сизпэпккэ мэйһидэспиттэр эрдэ айэлэһин.

Өртөөһүнү бопторуман, боппуккутун көрөн көтүүрүн. Тиэргэн иһинээҕи лаһыыр буола ланхарбыт, ходуһаҕа кур бэйэтэ кубу-луйбат, саһаран хаалбыт былгырыһыҥгы сэтээнээҕи күөх сайыны быһа көрөн олоробут дуо?! Сэтээнээҕи хас эмэ сыл өрөһөлүү мунһан баран, эһиил, онгон эһиил эмиз улахан баһаар тахса-рыгар күөттүүбүт дуу? Эбэтэр, от күөҕө кыраасканан эрдэттэн кырааскалыбыт дуу? Ангардас ыстараабынан айылҕаны көрүдүбүккүн. Төттөрү кэхтии барар. Шашлыктары уматыл-лар умуллубакка умайар убаастар атыһыланалларын бобун, бөс чадаҕа тахсан уот уматалларын тохтотун. Сирээ суох, соруйан өртөөһүнү утаран, өртөөһүнү түһэрэн, кэрийэ сылдьан уматар нууччалары, таах бэйдиэ сылдьар дыкууттары, хаамаһы дьону бобун. Өртөөһүнү суох оттоммут оттон сүөһү ыарыһа элбиэр, сылгы, көтөр-сүүрэр сүһүрэр үксүүр, аһыыр аһа аһыран, от үүнүүтэ кэхтэр, былаан туолуута түйэр. Өл дьонгут, оҕобут доруобуйатыгар содуллунан. Сит биир иэстэбилилээх.

Эргэни, сэтээнэх оту эрдэ ыраастаабатыахытына, Айылҕа күүһүнөн чаһылдан нөҕүө ыраастааҕа. Ол ордук кутталлаах, дьыннээх баһаар, дьэ, буолар, хара үлэһит, дьэ, элбээҕэ Элбэх уокка сылдьан билэбит. Оннук буолбатын туһугар, өртөөһүнү үрдүк бөлэмнээх МЧС-тар, баһаарыһыһытар, лесхозтар, Лес-ной Охрана бэйэбит күөскэ ытыгыт, ходуһалары өртөөг, көрөн-үөртөн, харабыллаан, кэтээн туран ходуһаһаах дьонгутун өртөтүн. Ол сокуонун тобулун. Биридиэлээн отчуттартан, бааһынай хаһаайыстыбалартан, нэһилиэк туруорсуутунан сакаас ылан, бу күннэргэ күөскэ үлэлээн. Дьонгутугар, бой-дугутугар көмөлөһүн. Туох барыта кэмизгэр онгоһулуохтаах. Боппута буолан оонһуу сылдьан, хаарынаннаах кэмнэри куот-тартардыгыт. «Биир күн кыһыны аһатар» дьэиэ өс хоһооно баар этэ, онно хапсыбатыгыт. Оччотугар, эмизэ туга-ханнагы биллибэт.

Оту Амуртан атыһалаһарга тийдирдэр. Эбэтэр, чааһынай сүөһүнү аһыаһар, үөһэттэн түйэр, төттөрү төрүөттээх төлкө түһэ дуу? Ынах барыта, биир кэлим хотонго көрүллэр, сатаан мөччүйбэт Австрийскай бороуда буоллун дии саныһылар дуу? Дьэ, кыһы диэтэһин. Ол сүөһү үтүттэн, саха оҕотун иһэ ыалдьар. Онтон, узбек, таджик, кыргыз уо.д.а. омук оҕолоро үөрэ-көтө иһэллэр. Ол аата, өртөөһүнү бобуу саханы аччатар политика? Оннооҕор кугуйах «чыһ» диир. Улуу уруускай бааһынайа эбитэ буоллар «лучше поздно, чем никогда» дьэиэ хайаан да туруорсуо, сыһа дьаһалы утарса этэ. Хойутаан да буоллар, эһиги саатар эһиили үүнүүгэ бөлэмнэнэн, быһыл күһүнү, эһиили сааскы 2013 сыллаах өртөөһүнү туруорсан көрүн. Салгы, сыһа хатыламматын онорсун.

Уолаттар, кытаатын! Толороччу дыкуут буолуман, туруор-сааччы Тойон буолун!

ХАРАТААЛА

ТЕПЕРЬ ВСЕ МОЖНО РАССЧИТАТЬ ЗАРАНЕЕ

КРЕДИТЫ НА ЛЮБЫЕ ЦЕЛИ

Когда вы чувствуете, что проще взять кредит, чем копить на покупку, обращайтесь в Росбанк. Фиксированная процентная ставка без скрытых комиссий позволяет заранее установить размер выплат по кредиту и четко спланировать расходы. Никаких неожиданностей!

САО АКБ «РОСБАНК». Фото: Сергей Жемальев. Реклама

ВМЕСТЕ МЫ СИЛЬНЕЕ

SOCIETE GENERALE GROUP

8-800-200-66-33

(звонок по России бесплатный)

www.rosbank.ru

Мы предлагаем Вам ВЫГОДНЫЕ ЦЕНЫ!

Докторская	145 руб. / 185 руб.	Украинская	170 руб. / 180 руб.
Молочная	145 руб. / 185 руб.	Одесская	180 руб. / 190 руб.
Русская	145 руб. / 185 руб.	Таллинская	180 руб. / 190 руб.
Деревенская	140 руб. / 150 руб.	Ленская	170 руб. / 180 руб.
Павловская	140 руб. / 180 руб.	Сосиски Молочные	145 руб. / 185 руб.

а также скидки на другую продукцию.

ФИРМЕННЫЕ МАГАЗИНЫ
ул. Кирова, 21, тел.: 42-84-15
ул. Чернышевского, 66.
ул. Чернышевского, 96.

ОТДЕЛ ПО РАБОТЕ С РЕГИОНАЛЬНЫМИ КЛИЕНТАМИ
тел.: 8-914-274-17-77
тел.: 8-914-227-39-39
тел.: 8-914-271-63-44
тел./факс:
8(4112)42-94-28

ОКНА ДВЕРИ

• Доставка и установка пластиковых окон стандартных размеров и на заказ, жалюзи вертикальные, быстрые сроки изготовления
• Межкомнатные и входные двери
• Доставка любых стройматериалов на заказ

8-924-469-22-28
с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 11

УВАЖАЕМЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ ГАЗА!
Намский участок УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» сообщает, что с 1 июля 2012 г. утверждены розничные цены на газ на коммунально-бытовые нужды для населения Постановлением Правления ГКЦ-РЭК РС(Я) от 11 марта 2012 г. № 19.
В связи с чем, потребителям газа по показаниям приборов учета газа необходимо погасить имеющуюся задолженность до 1 июля 2012 г., либо предоставить в абонентский отдел показания счетчиков.
Напоминаем, что оплата за газ должна производиться ежемесячно не позднее 10-го числа следующего за расчетным месяцем. При просрочке платежей в соответствии со ст. 155 ЖК РФ начисляются пени. В случае не погашения долга поставщик вправе прекратить поставку газа.
Всех потребителей просим в кратчайшие сроки погасить сумму задолженности за поставленный газ.
Пункты приема платежей за газ:
— касса Намского участка УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» с. Намцы, ул. Ц. Аммосова, 7, тел. 41-4-93
Режим работы: 08.00-17.00 с перерывом на обед с 12.00-13.00
Выходной: суббота-воскресенье
— Намский филиал ФГУП «Почта России»
— ОАО «Россельхозбанк»

Абонентский отдел Намский ЭГУ УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз». Тел. 41-4-93

центр бытовых услуг Центральная баня с. Намцы

БАНЯ

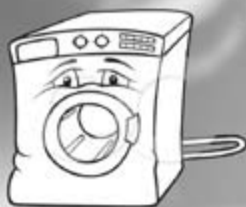
Режим работы:

ср, чт, пт, сб, вс - с 11:00 до 21:00 (касса раб. до 20.00)

Цена билета:

в будние дни - взрослым 130 руб., детям 70 руб. дошкольн. 35 руб. льготникам (ветераны ВОВ и тыла, инвалиды I, II группы, матери-героини, почетные граждане с. Намцы) 80 руб.

в выходные - взрослым 150 руб., детям 75, дошкольн. 35 руб., льготникам 100 руб.

ПРАЧЕЧНАЯ

работает по режиму бани

Прейскурант:

белье, кг - 50 руб., одеяло - от 150 руб., куртка - от 200 руб., чехол на диван - 300 руб., чехол автокресел - 300 руб., спецодежда - 500 руб. (с комбинизоном),

САЛОН-ПАРИКМАХЕРСКАЯ

работает по режиму бани

стрижка жен. - 300 руб., стрижка муж. - 250 руб., покраска - 200 руб., хим. завивка - от 400 руб. и т.д. проквашивание ушей - 500 руб. наращивание ресниц - от 700 руб. маникюр простой - 300 руб.

ЧИСТОТА - ЗАЛОГ ЗДОРОВЬЯ, КРАСОТА - ЗАЛОГ УСПЕХА

Контактные тел.: баня - 8-924-366-0697

прачечная - 8-924-867-1198

парикмахерская - 8-924-867-1936

мастер-универсал - 8-924-170-9398

В летнее время баня работает!

Приложение 2 к постановлению Правления ГКЦ-РЭК РС(Я) от 11 марта 2012г. №19:

№ п/п	Виды услуг	Розничная цена с НДС в руб./1000 м3	Нормы потребления по Постановлению №630 от 22.11.1999г.	Справочно: размер платы в месяц при отсутствии прибора учета расхода газа (Розничная цена* Нормы потребления/1000 м3)
1	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты (в отсутствии других направлений использования газа);			
	- Нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения (в отсутствии других направлений использования газа);			
	- город	6 607,90	10,78	71,23 рублей на 1 человека
	- село	5 270,50	10,78	56,82 рублей на 1 человека
2	- Приготовление пищи и нагрев воды с использованием газовой плиты и нагрев воды с использованием газового водонагревателя при отсутствии центрального горячего водоснабжения (в отсутствии других направлений использования газа);			
	- город	6 607,90	17,9	118,28 рублей на 1 человека
	- село	5 270,50	17,9	94,34 рублей на 1 человека
3	Отопление с одновременным использованием газа на другие цели (кроме направлений использования газа, указанных в пунктах 4, 5 настоящего приложения)			
	- город	3 934,30	7,5	29,51 рублей на 1 кв.м.
	- село	3 133,00	7,5	23,50 рублей на 1 кв.м.
4	Отопление нежилых помещений (кроме направлений использования газа, указанных в пунктах 3, 5 настоящего приложения)			
	- город	3 684,50	5,7	21,00 рублей на 1 кв.м.
	- село	3 133,00	5,7	17,86 рублей на 1 кв.м.
5	Отопление с использованием котельных всех типов, находящихся в общей долевой собственности собственников помещений в многоквартирных домах - 3770,60 руб. (данный тариф не для населения, а для ОПТ)			

УВАЖАЕМЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ ГАЗА!

Намский участок УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» сообщает о продлении акции по установке узлов учета газа по частному сектору на отопительные приборы.

При покупке узлов учета газа в нашей организации — стоимость установки 10 рублей.

Заявления на установку узлов учета газа по акции принимаются: с. Намцы, ул. Ц. Аммосова, 7, тел. для справок — 41-4-93

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!

Мэлдьи ыраас ууну биһигиттэн атыылаһаха сөп. Ону таһынан, атыыга бааллар механической помпалар, электрической кулердар. Сакааһынан аҕалабыт. Кирдээх, саһарбыт уонна хайдыылаах баллоннары төттөрү ылбаһыт.

Аппааны бөһ., Лена ул. 16-та. Дьыэвэ ильдэн биэрэбит.

Тел. 8914-300-11-70 уонна 23-3-21.
ЫРААС УУНУ ИЙЭН — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН!

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаєте запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилей? Нет ничего проще — позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316.

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем за-

казы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИИ «Замятин А.Т.»

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Настоятель и приходской совет православного храма во имя святого пророка и Крестителя Иоанна, ул. Ленина, 18, выражает искреннюю благодарность нашим меценатам: Михаилу Робертовичу, Ольге Васильевне, Владимиру Анатольевичу, Геннадии Карповичу, Надежде Сергеевне, Анне Дмитриевне и всем их родным; прихожанам и жителям в подготовке и проведении Праздника Пасхи. Низкий поклон и благодарность всем кто создал и провел Пасхальный концерт: ансамбль «Дьэргэлгэн», «Чадыл» Намской улусной гимназии им. Охлопкова — руководитель Сивцева Нюргуяна Николаевна; ансамбль «Айылла» — руководитель Соловьев Федот Анатольевич центр досуга им. А. Шестакова, детский ансамбль «Коробейники» — руководитель отличник культуры Новгородова Ульяна Константиновна, народный ансамбль русской песни «Коробейники» и постоянного сценариста концертов Перетолчину Лидию Владимировну и всем, кто посетил этот концерт.

Не оскудеет рука дающего.
Всякое доброе дело есть дар Божий.
Христос Воистину Воскрес!

Ритуальным услугам требуется на работу продавец с хорошим почерком без в/п, возможно пенсионного возраста.
Обращ. по тел. 89644225194

Продается 3-х комн. квартира. 2-й этаж, возле магазина «Валерия».
Тел. 89142881401, 89241701407

Прошу вернуть за вознаграждение гос. номер А 759, утерянного не далеко от НПК.
Тел. 42-4-92, 89142299174

220-лээх «Синтай» тыраахтар саҥа фрезатын атыылыбын. Сыаната кэпсэтиинэн.
Тел. 89245969363

Продаю участок в Нэлэгэр (сухое место, газ, свет подведен).
Тел. 89644184007

Требуются на работу менеджеры по продаже мебели.
Тел. 89142859685

Услуги грузовой иномарки по селу, по городу.
Тел. 89841160270, 89243661967

Продаю усадьбу в с. Намцы.
Тел. 89142324986

Күндү дьоммутугар, Нам нэһилиэтин олохтоохторугар Маргарита Владимировнаба, Григорий Никитин Шамаевтарга, кинилэр оҕолоругар, чугас дьонноругар аҕалара, эһээлэрэ

ХАБАРОВ
Владимир Иннокентьевич эмискэ, соһумардык ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тизрдэбит.
Намтан, Модуттан Шамаевтар

Өр сылларга бииргэ үлээбит коллегалытыгар, Партизан орто оскулатын физкультура учууталыгар Федоров Денис Денисовичка бииргэ төрөөбүт таптыр убайа **ФЕДОРОВ** Егор Денисович уһун, ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрдэбит.
Партизан орто оскулатын коллектива

Хамаабатта орто оскулатын омук тылын учууталыгар, бииргэ үлэлиир доһорбугугар Нестерова Матрена Петровнаба тапталлаах абата, 2 Хомуस्ताх нэһилиэтин олохтообу, үлэ, тыыл ветерана **ЛАЗАРОВ** Петр Петрович

уһун, ыарахан ыарыттан ыалдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрдэбит.
Хамаабатта орто оскулатын коллектива

Выражаем глубокое соболезнование Кривошапкиной Екатерине Константиновне и всем близким по поводу трагической гибели сына, брата **ЛЕНИ**.

Коллектив Намского ЛТЦ «Сахателеком»
Күндү дьуөгэм, оҕо сааһым доһоро, көмүс тарбахтаах иистэһиңиз, үлэ ветерана **АВЕРЬЯНОВА-АФНАСЬЕВА** Ефросинья Петровна ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймах-билэ дьонугар дириг кутурбаммын тизрдэбин. Аһыгытын тэнгэ үлээстэбин.
Дьуөгэтэ Анастасия Гаврильевна, кини дьыэ кэргэнэ

СКИДКА ОПТОВИКАМ 4%

Внимание! НОВЫЕ ЦЕНЫ!

- Докторская **145** руб. / ~~155~~ руб.
- Молочная **145** руб. / ~~155~~ руб.
- Русская **145** руб. / ~~155~~ руб.
- Ленская **170** руб. / ~~180~~ руб.
- Украинская **170** руб. / ~~180~~ руб.
- Одесская **180** руб. / ~~190~~ руб.
- Таллинская **180** руб. / ~~190~~ руб.

НАШИ ФИРМЕННЫЕ МАГАЗИНЫ

ул. Некрасова, 3/1, тел.: 8-914-227-36-89 ул. Дзержинского 44, тел.: 741-333

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЪАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционной-издательской ситим — 41332

Төрийөн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулууһа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — ПИ №ТУ14-0216.
Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэбитин, дьыэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияга киирбит суруктар төннөрүллүбөттөр. Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республикага, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной ул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талылынна, таһылынна уонна бэчээттиир сыаһар бэчээттэннэ. Аадырыһа: Нам сэл. Заложной ул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лисс Көҥүл сыананан атыыланар Индекс — 54889. Тираһа — 2257 Бэчээкэ илии баттаньытын графика — 12:00 ч. 18.05.2012 г. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 18.05.2012 с.